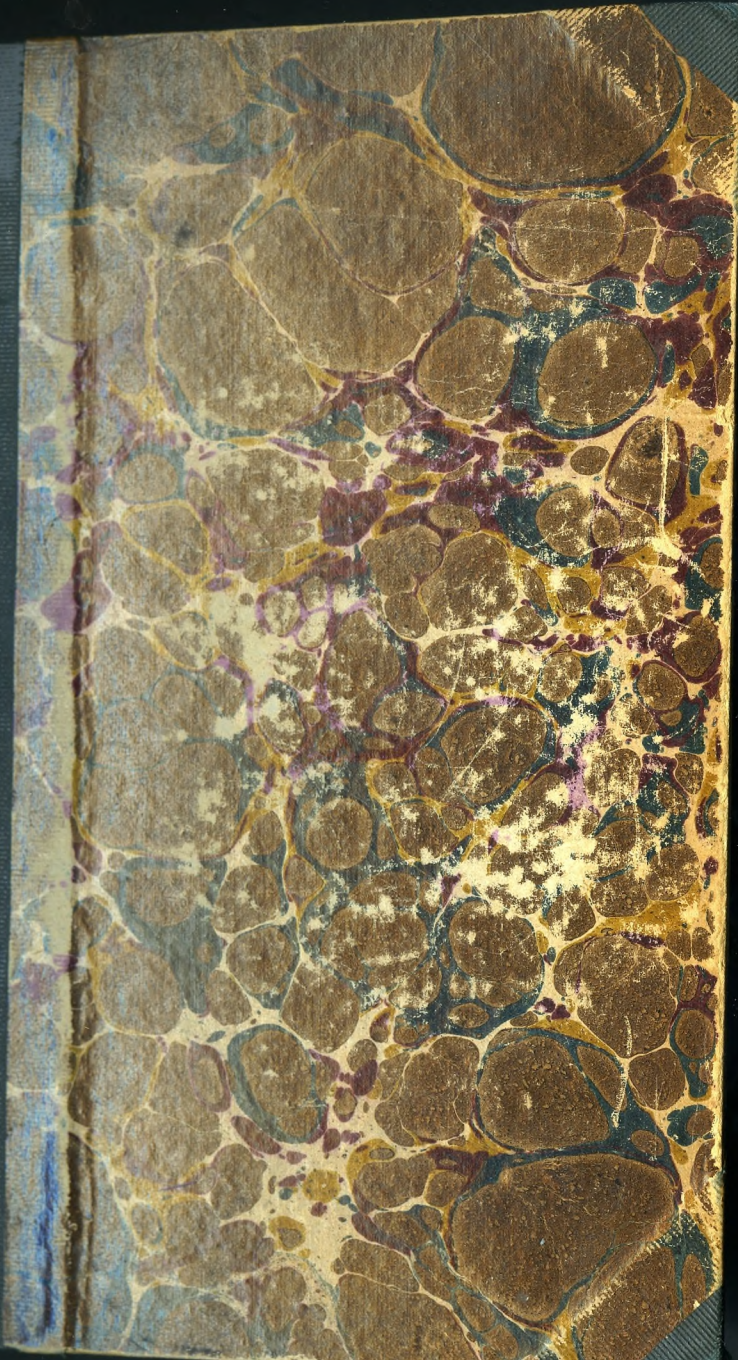

Politikai
röpiratok.

173.

„Protestans egyház és
iskolai lap” kiadta

Kereskedéségének

173

A

001 0009881444

1576

VILÁGKIÁLLÍTÁSOK.

UTMUTATÁS

AZ AZOKBAN RÉSZTVENNI SZANDÉKOZÓK SZÁMÁRA.

A LEGJOBB FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁVAL ÖSSZEÁLLITOTTA

MÁDAY IZIDOR,

TITKÁR A FÖLDMIV., IPAR- ÉS KERESKEDELEMÜGYI M. K. MINISZTERIUMBAN,
A BÉCSI 1873-KI VILÁGKIÁLLÍTÁSI M. ORSZ. BIZOTTMÁNY TAGJA.

Ara 60x

6.

PEST, 1872.

AIGNER LAJOS.

AIGNER LAJOS kiadványai.

Pest, váci utca 18. (Nemzeti szálloda.)

Adatok a gazdasági oktatás szervezésének kérdéséhez Magyarországon. Összeállította M á d a y I z i d o r. Ára 60 kr.

E szakértelemmel irt munka szerzője hazánk viszonyai-
ból merített példákat hoz fel annak bebizonyítására, hogy
a nép gazdasági szakképzése azon főkérdés, melyet hazánk-
ban mielőbb s minél nagyobb erélyvel kell megoldani. A
nép számára állított földműves iskolák segítségével el nem
érhetjük ebbeli célunkat. Jelenleg 7 állami önálló föld-
műves iskolája és vizezellérképezője van hazánknak s
ezeken kívül még csak a gazdasági vándortanítási intéz-
mény azon eszközei, a melyek nálunk a szaktanítás e-
nemét előmozdítják félig-meddig. Miután szerző is bebi-
zonyította a földműves iskolák célhoz nem vezető voltát, aján-
latba teszi ezek helyett: miszerint a gazdasági szaktanítás
a felsőbb népiskolák egy részébe tétessék át. Ezen tárgy-
nak kezelésére mindenütt szaktanár alkalmaztassék. Ajánlja
továbbá, hogy a nagy tömeg oktatására hatni kell még a
kísérletképen felállított gazd. vándortanítói intézménynek —
mely életrevalóságáról oly szép bizonyosságot adá eddigelé
— általánosítását; továbbá szükségesnek tartja a lajthántúli
tartományokban divó gazdasági falusi olvasóköri alakítá-
sát, gazd. muzeumok felállítását stb. eféle tagadhatlan fontos
és czélszerű intézkedések megtételét. Ez érdekes és világos
előadású könyvet ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. (Nép-
nevelők lapja.)

A magyar kormány nagy vasúti szerződésének bírálata.

Irtá Körösi József. Ára 60 kr.

Államintézményeink és a kor igényei. Irtá Schvarecz

Gyula. 1. 2. füzet. Ára 2 frt 20 kr.

Tartalom: Bevezetés. — A legfőbb hatalom. — Törvényhozó hatalom.

Anglia művelődésének története. Irtá Buckle H. Tamás.

Magyarul kiadták: Endrődi Sándor, Fendler Jó-
zsef, György Aladár, György Endre, Láng
Lajos és Márkus Miklós. 10 kötet. Ára . . . 10 frt.

**A fölvilágosodás keletkezésének és befolyásának törté-
nelme Európában.** Irtá Lecky W. E. H. Fordította Zsi-
linszky Mihály. 6 füzet. Ára 6 frt.

A
VILÁGKIÁLLÍTÁSOK.

UTMUTATÁS

AZ AZOKBAN RÉSZTVENNI SZÁNDÉKOZÓK SZÁMÁRA.

A LEGJOBB FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁVAL ÖSSZEÁLLITOTTA

MÁDAY IZIDOR,

TITKÁR A FÖLDMIV., IPAR- ÉS KERESKEDELEMÜGYI M. K. MINISZTERIUMBAN,
A BÉCSI 1873-KI VILÁGKIÁLLÍTÁSI M. ORSZ. BIZOTTMÁNY TAGJA.

6

PEST, 1872.

AIGNER LAJOS.

61272 00765824

D^ÉBALLAGI MÓR.

ELŐSZÓ.

A világkiállítások művelődéstörténeti nagy jelentősége s azoknak az egész világra kiterjedő, a polgárosulást kiegyenlítő befolyása mainap már oly ismert tény, hogy azt tovább fejtegetni fölösleges; mindazonáltal, miután a világkiállításokon hazánk, mint kivált őstermelő ország, mely kevés munka- és pénztökével rendelkezik, mindeddig még aránylag igen csekély mérvben szerepelt, s a világkiállítások általában az ország lakossága előtt kevésbé ismertek mint egyebütt, s az irodalom e téren is alig képes valami terméket felmutatni. Kivánatosnak tűnt fel előttem, hogy a magyar közönség is a világkiállítások lényegével, különösen tekintettel a Bécsben a jövő évben rendezendő világkiállításra, megismerkedjék; tájékozva legyen mindazon teendők és tekintetbe veendőik iránt, melyek egy ilyen kiállításban való részvétel körül felmerülnek. Az e czélra szolgáló utmutatásokból s a létező legjobb források bő felhasználásával állítottam össze a jelen füzetkét, mely ha arra fog szolgálni, hogy a magyar kiállítóknak a jövő bécsi világkiállításban való részvételét megkönnyíti és arra serkent, fáradozásomat dúsán megfizetve találom.

E füzetkének elején rövid visszapillantást kívántam adni az eddigi világkiállításokról s azon szerepről, melyet

Magyarország azokon vitt s további buzdításul csatoltam ide azon magyar kiállítók névjegyzékét, kik az eddigi kiállításokon kitételekben részesítették.

A felhasznált külföldi források közül első helyre helyezem Eixner „der Aussteller“ és „das Ausstellungswesen“ című kimerítő iratait, továbbá még a következőket:

Officieller Ausstellungsbericht 1862 és 1867, herausgegeben durch das k. k. Central-Comité. Wien.

Bericht über die Londoner Ausstellung 1862. Klamringer.

Die pariser Weltausstellung 1867. Martiny.

Betrachtungen über die Weltausstellung 1867. Thomas Richter.

Studien über die Betheiligung Oestereichs an der Weltausstellung in Paris 1868.

Industrie-Ausstellung 1862. Lothar. Bucher.

Az 1862. londoni világipartárlat. Dr. Kautz Gyulától.

Londoner Briefe über die Weltausstellung 1851. Scherer.

A gazdasági lapok, a Wiener Zeitung több évfolyamai stb.

Jelentés az 1842. magyar iparműkiállításról, írta Kossuth Lajos.

Notizen über die wichtigsten Landwirtschaftlichen Erzeugnisse Ungarns und Verzeichniss der Ausstellungsgegenstände, bei Gelegenheit der Internationalen landwirthschaftlichen Ausstellung zu Hamburg 1863. Stefan Morócz.

A világ- vagy nemzetközi kiállítások haszna és jelentősége.

A világkiállítások haszna két irányban észlelhető : szellemi és anyagi irányban.

A kiállítások szellemi haszna legnagyobb részben az ismeretterjesztésben s így közvetve a közművelődés előmozdításában érvényesíti magát. A kiállításokon a természet és az emberi tevékenység különböző ágainak termékei egy időben és egy helyen összegyűjtetvén, a szemlélőt oly viszonyok ismeretére képesítik, s oly átnézetet nyújtanak, mely más uton épen nem, vagy pedig csak tökéletlenül érhető el. A kiállítások az iparüzőt, a kereskedőt, sőt a tudomány emberét is oly ujdonságok s haladási mozzanatok tárgyaival ismertetik meg, melyeknek számos különböző és gyakran távol eső helyen felkérése, sokakra nézve legyőzhetlen akadályokkal jár, de melyeknek a kiállításon lehetősitett szemlélése s megismerése az illető, czerekre menő szemlélők látkörét tágítja s szakismereteit gazdagítja. Az így szerzett tapasztalatok és észleleteknek úgy a statistika, mint általában a nemzetgazdaság sok érdekes adatot és gazdagítást köszönnek, tehát épen azon tudományok, melyek az államgazdaság legfontosabb ágaiban a földművelés, az ipar, a kereskedelmi és pénzügyekben és politikában, a nevelésügyben nélkülözhetlen tanácsadóink. Igaz, hogy a kiállításokon nyert benyomás sok esetben felületesebb és ered-

mény nélkül elmosódik, azonban még ez esetben is gyakran buzdítást nyújt a további tanulmányozásra és új törekvésekre.

A kiállításoknak a közművelődés irányában kimutatott szellemi kihatása azonban, nem csak közvetlen, hanem közvetett módon is érezhető. A kiállításokra idegenek sereglenek össze, kik ezen kiállítások kedvéért és alkalmára a kiállítási hely nyelvét megtanulják, a nép szokásaival megismerkednek. A kiállításokon idegen népeknél szemlélt iparkodás felkölti és helyes utra tereli a haladás egyik leghathatósabb tényezőjét: a versenyt.

A világhiállítás alkalmá továbbá azon nagy mérvek miatt is, melyeket minden a rendelkezéssel járó intézkedés ölt, számos új eszmére, vállalkozásra szolgáltat okot. Nem kevésbé fontos a világhiállítások anyagi haszna, melyben sok esetben a kiállítás rendezői, de mindig a kiállítás látogatói és a kiállítók részesülnek.

A kiállítások rendezőire nézve nem egy ily vállalat volt jövedelmező még akkor is, midőn az tisztán részvényekre alapított vállalkozás volt, azonban legnagyobb hasznot hozott a kiállítások rendezése az eszközlő országok és városoknak, és pedig eltekintve az előbb említett szellemi haszontól, melynek túlnyomón legnagyobb része a kiállítás helye és vidékének jut osztályrészül, kiszámíthatlan azon anyagi haszon mely az idegenek nagymérvű összesereglése s a helyi ipar felvirágozása folytán bekövetkezik. E mellett azonban önként értetik, miszerint a világhiállítás csak ott lehet eredményes, hol a helyi viszonyok e célra alkalmasak, t. i. hol az ipar ágainak legnagyobb része a kifejelettség bizonyos tekintélyes fokát elérte, hol az összesereglő idegenek ellátására alkalmas intézmények léteznek, vagy eszközölhetők; hol a kiállítók és látogatók számára minden irányban kellő közlekedésről gondoskodva van.

De még az ily kedvező viszonyok közt is világkiállítások csupán békés időben és csak bizonyos száma évek múlva ismételhetők némi eredménnyel. Egy ily időköz hány évre terjedjen, meghatározni nehéz, azonban ki lehet mondani azt, hogy az oly nagy legyen, miszerint a tartandó világkiállítás az előbbihez képest határozott haladást mutathasson fel. Gyorsan fejlődő korszakunkban ezen időköz nem sok évre terjed, mit a sűrűn egymásra következő világkiállítások tanusítanak.

A világkiállítás haszna annak látogatóira nézve főleg abból áll, hogy mindenki, ki nem csak tanulság, tapasztalatszerzés vagy időtöltés kedvéért látogatja a kiállítást, hanem mint kereskedő vagy üzletember a vevő szempontjából jó oda, a kiállításon oly tág alapra fektetett versenyt talál, mely neki bármely árucikkből a legnagyobb választékot, s a tárgyak összehasonlítása és bírálatára a legkedvezőbb alkalmat nyújtja. Az ily alkalmal nyerhető üzleti tájékozást a vevő rendes körülmények közt meg nem szerezheti, ha a legnagyobb szakismerettel bírna is, és ha módjában volna a legjobb forrásokat s városokat felkeresni és tanulmányozni.

A kiállítók azok, kik a kiállítások által leginkább nyerhetnek. A kiállító mint termelő vagy iparüző cikkeknek keletet keres, melyet sehohsem találhat fel oly nagy mértékben, mint a világkiállításokon, hol a közönség, tehát a vevők milliói gyűlnek össze. A kiállító itt megismerkedik azon viszonyokkal, melyek más országban hasonló cikkeknek a keletet biztosítják; kipuhatólja a közönség azon izlését és kívánalmait, melyekhez alkalmazkodva, más iparüzőkkel versenyezhetik, üzletének új keletforrásokat nyithat. Bizonyos, hogy a kiállítónak, hogy a kiállítások ezen hasznát élvezhesse t. i. a verseny jótéteményeit igénybe vehesse, jó és elismerésreméltó, a gyelmet magára vonó tárgyat kell nem csak kiállítani

tudni, hanem azt hasonló minőség és árúértékben rendes üzletben előállítania is.

A világkiállításnak a kiállítót illető eredménye, a mondott feltételeken kívül, még több oly mellékesnek látszó dolgoktól, külsőségektől függ, melyeket a kiállító, ha okszerűn akar eljárni, teljesíteni köteles.

A kiállító ezen feladatát könnyítendő, állítottam össze ezen füzetkét, melyben a kiállítások lényege, története s az azok körüli teendőkről némi utmutatást kívántam adni.

A kiállítások történetéről.

Az egyes országok- vagy vidékekre kiterjedő kiállítások eszméje már a mult században felmerült, midőn 1756-ban Londonban és 1798-ban Párisban, kisebb jutalomosztással egybekötött iparkiállítások tartattak. Az utóbbi alkalmával 114 kiállító jelent meg. A jelen század elején Németország is felkarolta ez ügyet, mely gyors fejlődésnek indulván, a 40-es években tartott országos kiállítások már több ezerre menő kiállítót számítottak, így Berlin 1844-ben 3000, Bécs 1845-ben 2000 kiállítót.

A világkiállítások eszméjét legelőször az angol királynő férje Albert herczeg fogta fel, minek folytán az első nemzetközi vagyis világkiállítás 1851-ben Londonban tartatott, mely az ipar minden tárgyára kiterjedt és 14837 kiállítót számlált. A párisi általános nemzetközi kiállítás 1855-ben 20709 kiállítót; — a londoni 1862-ki 28000-et; a párisi 1867-ben több mint 43000-et számlált.

A világkiállítások kétfélék, t. i. olyanok, melyeken az emberi tevékenységnek csupán egy vagy több ága van képviselve, és olyanok, melyeken az emberi tevékenység valamennyi ágát, tehát az összes művelődési kört foglalják magokban.

Az elsők sorába tartoznak:

a londoni fennérintett nemzetközi iparkiállítás	1851-ben
a hamburgi nemzetközi gazdasági kiállítás . . .	1863-ban
a párisi nemzetközi sajtukiállítás	1865-ben
az amsterdami nemzetközi világkiállítás	1865-ben
a bécsi nemzetközi gazdasági kiállítás	1866-ban
a hamburgi nemzetközi kertészeti kiállítás . . .	1869-ben
stb. stb.	

A legtágabb értelemben veendő első világkiállítások voltak eddig:

Párisban 1855. és 1867-ben,
Londonban 1862-ben.

A világkiállítások egy új nemét kezdte meg Angolország, midőn a művészet, termelés és ipar tárgyait egy 1871-től 1877-ig hét évre terjedő cyculusban szándékozik kiállítani. Mint az általában ismeretes, a lefolyt első évre kitűzött osztályok kiállítása sem terjedelem, sem a tárgyak jeles minősége tekintetében nem felelt meg a világkiállítás eszméjének, hanem inkább egy nagy bazár jellegével bírt.

Sajátképeni világkiállításoknak tehát csak a fent említett hármat és az első londoni iparkiállítást 1851-ben mondhatjuk, melyekhez legközelebb 1873-ban a Bécsben rendezendő világkiállítás jövend.

Mielőtt szemben ezen szomszédságunkban tartandó, s hazánkat igen közel érdeklő kiállítással, az e téren még meglehetősen járatlan magyar kiállítót teendőire nézve némi utmutatással ellátnám, néhány adatot kívánok közölni azon szerepről, melyet hazánk az eddigi világkiállításokon vitt.

Sajnos, hogy ezen rovaton még igen keveset lehet az ipartörténetnek feljegyeznie. Magyarországon az első mozzanat a kiállítási téren az 1842-ki első iparműkiállítás volt, mely az akkori hazafias lelkesedés és az erre buzdító sajtó befolyása alatt a kezdethez képest eléggé

szép eredményt mutatott fel; ezen kiállítás, mely Pesten rendeztetett, Kossuth Lajos választmányi aligazgató jelentése szerint június 16-án hirdettetett ki s ezen legelső felszólítás után 2 hónap mulva augusztus 25-én nyitattott meg 213 iparműves által beküldött 298 nemű mutatóvanyval s nem egészen 1 havi tartam alatt 14425 látogatóval dicsekedhetett.

Hazánk az 1862-ki londoni kiállításon szerepelt legelőször némi figyelemre méltó módon, főleg az első osztályban, t. i. a nyers termékekben, melyekből külön gyűjteményes kiállításunk volt. Feltűnt ezen gyűjtemény változatos bányászati termékek, gabonák, magvak és lisztek választéka, több mint 30 nagytermelő által kiállított gyapju-gyűjtemény által. Elismerést aratott továbbá nagyszerű bortermelésünk és a slavoniai erdőgazdaságok, ez utóbbi főleg a verőcezi (hg. Schaumburg-Lippe) és kutjevói faátmetszetek és gyanta-kiállítások által. Iparunknak figyelemre méltatott szerény mutatóvanyai voltak többek közt a herendi porcellángyár készítményei; Eggernek magyar fegyverei, Lácza, Szabó és Thror malomkövei; b. Sina szt.-miklósi cukorgyártmányai; a magyar dohánytermények, melyek osztrák czég alatt jelentek meg.

Az 1863-ki hamburgi nemzetközi világkiállítás már hű képet adott az ország gazdasági terményeinek bőségéről és sokféleségéről, a magyar gabona és egyéb gazdasági magvak, a liszt, a különböző rosnövények, dohány, gyapju, bor s a magyar juhok mind figyelmet és teljes elismerést arattak. Az ezen kiállításon való imposans megjelenésünk főleg az országos gazdasági egyesület buzgó és erélyes fellépésének köszönhető, mely többek közt egy, az ország összes termékeit felmutató gyűjteményes kiállítást rendezett, melyben 234 magyarországi kiállító vett részt.

A következő párisi 1867-ki világkiállításon Magyarország melléktartományaival 630 kiállítót jelentett be,

azonban a művészi szakon kívül tényleg csak 363 kiállítási szám által volt képviselve, melyek közül 161 részesült érmek- és egyéb kitüntetésekben.

Ezen kiállításban Magyarország némi részben először jelent meg mint önálló állam, és mint a fenti számok mutatják, tekintélyesb helyet foglalt el az eddigi kiállításokon volt szerepénél; — kitünt pedig ismét kitünő műmalmainak lisztjével, mely termeléseinek statistikai adatai a kiállítás kiegészítését képezték és nagy hatást gyakoroltak; kitünt továbbá jeles bányatermékeivel, gyapjával (10 kiállító), borával, a magyar-óvári gazdasági intézet taneszköz-gyűjteményével, erdészeti kiállításával; kitüntek a herendi porcellángyár, Emich nyomdaművei, a vakok intézete Pesten.

A mult évben Londonban tartott világkiállítás alkalmával Magyarország 120 kiállító által volt képviselve. Ezen kiállítás alkalmával — mint az ösmeretes — kitüntetések nem adtak, hanem a bejelentett tárgyak a kiállítók saját hazájában voltak megbirálandók és csak azon esetben kiállításra boesátandók, ha határozottan jeleseknek találtattak, mely esetben a kiállításbani részvétel már magában kitüntetésül szolgált. A kiállításon Magyarország nagy-szerű gyapjutermeleése néhány gyapjubundával szerepelt. A kézsmárki len- és kenderfonoda, a gácsai és losonczy posztógyárak ösmert készítményeikkel voltak képviselve; a tanügy különféle érdekesb taneszközgyűjteménnyel (a közoktatási miniszt. által Gönczy rendezése szerint kiállított gyűjtemények és tudományos intézetek kiállításai); a porcellán-ipar Fischer herendi gyárának készítményeivel, a művészet néhány jobb képpel (Than, Keleti, Molnár stb.) és némely díszmű-készítménnyel (Posner).

Mint látjuk, Magyarország szereplése meglehetősen csekély volt s csupán a nyers termékek dolgában emelkedett némi jelentőségre. Ennek oka az országban felette kis mértékben található kézi és gyáripar eddigi fejletlen

voltának tulajdonítható. Ezen utóbbi körülmény pedig két főindokban találja megfejtését: egyrészt hazánk gyér népességében, mely még a gazdasági nyers termelésre és a folyamatban levő vasuti munkálatokra szükséges munkaerő kiállítására is alig levén képes, az ipar által igényelt olcsó kézi munkaerőt nem szolgáltatja. A másik nem kevésbé hátrányos körülmény a köznép — főleg a földművelők többségének elmaradt műveltségi fokában keresendő, minek folytán a lehető legegyszerűbb lakás, ruházat és táplálkozáson kívül igényei nincsenek, s ezen kevés igényt hanyagabb gazdasági eljárás mellett is csekély termeléséből kielégíteni képes levén, nem volt serkentő momentum, mely a gyér népet csak azon iparra is buzdította volna, melyet az ország általuk kifejtteni képes lett volna. Iparunk pangása végre indokát találta hiányos közlekedési rendszerünkben és régi szabású iparviszonyaink bilincseiben.

Ezen hátrányokon újabb időben átalakult viszonyaink által megnyert szabad mozgás, kifejtettebb közlekedésünk és népnevelésünk haladó rendszere fognak segíteni; — a mi feladatunk ez alkalommal csak arra szorítkozhatik, hogy kifejtsük a már létező erőket s legyőzve eddigi közönyünket és elszigeteltségünket, a legközelebbi világ kiállításán legalább iparunk mai álláspontjához méltón jelenjünk meg.

Hogy a közölt kevés történeti adatokban foglalt buzdítás még nyomósabb legyen, ide ígatom azon hazánkfainak névjegyzékét, kik az eddigi világkiállításokon kitüntetésekben részesültek *):

*) Ha itt-ott egy név kimaradt, vagy hibásan iratott, azt az adatgyűjtés nehézségének kérem tulajdonítani.

**Az 1851. londoni világkiállításon kitüntetésben
részesült magyar kiállítók.**

I. osztály.

Bánya- és ásványtermékek.

Dicsérettel említették meg:

Gróf Andrassy György Dernön, nyersvasért.

Kochmeister Frigyes, kereskedő és bánya-birtokos,
Pesten, kobaltért.

Szumrák J. G. kereskedő és bányabirtokos Besz-
terczebányán, kobaltért.

IV. osztály.

Növényi és állati nyers termékek.

Díszérmeket nyertek:

Gróf Hunyady József Kéthelyről, földbirtokos Űr-
ményen, gyapjuért.

Dicsérettel említették meg:

Malvieux C. J. nagykereskedő Pesten, repceolajért.

Panna N. és Alexis J. Brassón (Erdélyben),
gyapjuért.

XVI. osztály.

Bőr-, nyerges- és szíjgyártó s ehhez hasonló árúk.

Díszérmeket nyertek:

Geiger János, szűcs Pesten, egy magyar juhász-
bundáért.

XX. osztály.

Ruhanemüek.

Díszérmeket nyertek:

Malatinszky Imre, szabó, Miskolczon, egy magya
ruhanemüért, mely szűrnek neveztetik.

Singer József Pesten, egy ruhadarabért.

XXI. osztály.

Dicsérettel említették meg:
Bubenics József Erdélyben, egy a románok nemzeti
viseletéhez szükséges eszközért.

XXV. osztály.

Agyagárúk.

Díszérmeket nyertek:
Fischer Mór porcellán-gyártó Herenden, porcel-
lánért.

XXVIII. osztály.

A növényi és az állati nyerstermékekből készített tárgyak.

Díszérmeket nyertek:

Pattak György, kefekötő Szebenben (Erdélyország),
kefekért.

Az 1855. párizsi világkiállítás.

I-ső osztályu érmet nyertek:

I. osztály.

A cs. kir. rézbánya-igazgatóság Magyarországon.

A cs. kir. selmeczbányai bánya-igazgatóság.

A felső-magyarországi erdészeti polgárság Iglón.

III. osztály.

Bromfield-Smalbones György.

Gróf Schönborn Munkácsen.

XI. osztály.

Gróf Andrássy György Monokon Kassa közelében.

Báró Sina J. Szt.-Miklóson.

XVIII. osztály.

Fischer Móricz Herenden.

XXI. osztály.

Selyem-fonoda N.-Czenken.

II-od osztályu érmet nyertek:

Bronziparosok és aranyművészetek.

I. osztály.

Gróf Andrassy György Dernön.

Juhos G. J. Lőcsén.

III. osztály.

Gróf Andrassy György Hosszurét.

Gróf Barkóczy J. Tavarnán, Kassa közelében.

Dragota Ignác Debreczenben.

Mészáros J. N.-Czenken.

Somogyi J. Debreczenben.

Tamassy K. Debreczenben.

Toperczer K. Bernsteinban Soprony közelében.

IX. osztály.

Jedlik, Csapó és Hamar magántanítók Pesten.

X. osztály.

A vegyészeti szerek gyára Fiumeban.

XI. osztály.

Andrényi K. Aradon.

Jálics Fr. A. Pesten.

Janicsáry Ignác Temesvárott.

A gőzmalom Pesten.

Wositz K. Kolozsvárott.

XIV. osztály.

Benczur J. Eperjesen.

XVI. osztály.

A besztercebányai cs. kir. vashámor.

Ganz A. Budán.

Göbl M. és társa Alsó-Meczenzéken.

XVIII. osztály.

Zahn Zlatnón (Magyarország).

XXII. osztály.

Janicsáry Ignác Temesvárott

XXV. osztály.

Krätschmar C. A. Rimaszombaton.

Dicsérettel említették meg:

I. osztály

A nagybányai cs. kir. bánya-igazgatóság.

A mármarosi cs. kir. kincstári igazgatóság.

A kolozsvári cs. kir. bánya-igazgatóság.

A zsidvai vasgyár Nadragon.

Wagner F. Kolozsvárott.

II. osztály.

Dapsy G. Rima-Szombaton.

Gróf Elz Tótországban.

Kempner M. Eszéken.

Kubinyi Ágoston Pesten.

III. osztály.

A tiszteletre méltó Benedictinus atyák Mártonhegyen.

Bokor Nándor Kis-Czenken.

Dorner F. Forrón, Kassa közelében.

Felber G. J. Nagy-Czenken.

Kovács J. Szt.-Istvánon.

VIII. osztály.

A pozsonyi kereskedelmi és ipar-kamra.

Meisslinger B. Szászkán.

XI. osztály.

Flandorfer Ignác Sopronyban.

Kasovits J. H. Pesten.

Lenk Samu Sopronyban.

A pozsonyi gőzmalom-társaság.
Az erdélyi mezőgazdasági egyesület.
Zitterbarth M. Pesten.

XIII. osztály.

Gyürki András Budán.

XIV. osztály.

Deák J. Budán.

XVI. osztály

A cs. k. rézhutta és hámor Felsőbányán.

XX. osztály.

Zachariás G Debreczenben

Dimant A. G Brassón.

XXI. osztály.

Balog Mária szül. Popovics Kolozsváron

Friedberg J. Eszéken.

Vukassinovits A. Fiumében.

XXV. osztály.

A debreczeni varga czéh.

Trocsányi H. Debreczenben.

XXVI. osztály.

Geibel Hermann Pesten.

Knopp Lipót Pesten.

Pantotsek L. Zlatnón.

Winkler M. Pesten.

A segéd munkások, művezetők és munkások.

II-od osztályú érmet nyertek:

I. osztály.

Schön Péter hámor-mester Rhoniczon (Magyarország).

III. osztály.

Schmidt Leopold gyárkormányzó Pessi Vinczénél,
Fiumében.

X. osztály.

Formont F művezető Schmidt és Meyniernél Fiumében.

XI. osztály.

Schmidt Pál borkészítő Lenk Sámuelnél Sopronban.
Schoris Rob a szt.-mikiósi ezukor gyár igazgatója.

Dicsérettel említették meg:

I. osztály.

Zeman Mátyás öntő-mester a gróf Andrássy-féle
hámsorokban, Dernőn.

László József bányai igazgató Csíkon.

II. osztály.

Tar Ferencz gróf Széchényinél művezető Nagy-
Czenken.

X. osztály.

Römer Werner a fumei vegyi-festék és termék-gyár
igazgatója.

XI. osztály.

Dutal Péter a fumei gőzmalom igazgatója.

Lobpreis F. pincze-mester Flandorfer urnál Sopronban.

XVI. osztály.

Göbel György Meczenzéken.

Kramarsch Venczel Ganz A.-nál Budán.

XXII. osztály.

Sauerschnig János, a vitorlavászon-gyár művezetője
Fiumében.

Eckert János, Birnbaum J.-nél Pesten.

XXV. osztály.

Babitz Jakab Trencsényi urnál Debreczenben.
 Bikl József Rima-Szombaton.
 Györke, Klenner urnál Sopronyban.
 Huszt János, Kraetschmar urnál Rima-Szombaton.

II. od osztályú érmet nyertek:

A segéd munkások:

I. osztály.

Kleckner J. gyárigazgató gróf Andrásynál Dernön.

XI. osztály.

A kiállító.

A györi gőzmalom.

XXVII. osztály.

A kiállítók.

Riedl J. Pozsonyban.

Az 1862. londoni nemzetközi világkiállításon.

I. osztály

Érmet nyertek:

† Lácza Szabó Károly földbirtokos Sáros-Patakon, (Zemplénm.) egy legközelebb feltalált harmadkoru (Tertiär-periode) kovakőmustraért és annak malomhasználatra való alkalmaztatásáért.

A cs. k. bánya, erdészeti és sóakna igazgatóság Kolozsvárt, a sóaknaigazgatóság M.-Szigeten sófajok érdekes gyűjteményeért.

A cs. kir. bánya-, erdő- és jószágigazgatóság Selmeczbányán és Windschachton, acél és vas jeles minőségért és egy fontos és folytonosan működő lökő- és forgótűzhely új mintaért.

Thrór és társának, cs. kir. szabad. első magy. malomkögyára, egy harmadkoru kovakőnek föltalálásáért

Tokaj közelében, a mely malomkönek való használásánál szembeszökőleg a francziának oldala mellé állitható.

Dicsérettel említették meg:

A felső-magyarországi erdészeti polgárság réz-, ezüst- és higanybánya üzlete Iglón, kitünő minőségű rézért és a higanynak fakóéreczből való előállításáért.

A domokosi cs. kir. és bányatársulati réz-, bánya-, luta- és hámor, Balánk-Bányán (Erdélyországban), egy réz-kohászati készítmények gyűjteményeért.

D'Ella József Ó-Orsován a katonai határőrvidéken új chrom-bánya megnyitásaért.

Hofmann Erneszt Ó-Orsován ugyanazért.

Rigl Antal bányabirtokos Pécsért, igen tömött prészénért, előállítva köszénporból új kötszerekkel.

II. osztály.

A) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Kaiser J. E. vegyi festék és keményítő gyáros Pesten, a keményítőnek különféleése és kitünő minőségeért, valamint vegyi festékekért.

Strobenz testvérek keményítő és vegyi festék gyára Pesten, (a IV. oszt. is) kiterjedt mennyiségben készített vegyi termékek, kitünő minőségű festőanyag, keményítő és enyvért.

Dicsérettel említették meg.

Dr. Wagner Dániel gyógyszerészeti művegykémintézete Pesten, jól készített és jó minőségű vegyi készítményekért és gyógyszerészeti anyagokért.

B) SZAKASZ.

Dicsérettel említették meg:

Hatsek J. és Sachs Pesten, jó magyar gyógyszer gyűjteményért. Dr. Wagner Dániel gyógyszerészeti és művegykémintézete Pesten, orvosi illó-olajokért.

III. osztály.

A) SZAKASZ.

Érmetnyertesek:

Barber, és fiai gőzmalom-birtokosok Budán, kitünő minőségű lisztért.

Gróf Batthyányi földbirtokos, kitünő minőségű mezőgazdasági termékeiért:

Hg. Batthyányi, Enyingen, (Tolnamegye) kitünő minőségű búzáért.

Blumm János gőzmalom-birtokos Budán, kitünő minőségű örleményekért.

Egan Edward jószágbérlő Sopronmegyében mezőgazdasági termékek kitünő minőségeért.

Fehér testvérek, termelők Török-Becsén kitünő mezőgazdasági termékekért.

Jankó Vincze „Vidats István gépgyára“-nak főnöke Pesten, kitünő minőségű magyar nyerstermékeknek gyűjteményeért.

Kubinyi Mihály földbirtokos Kubinyon (Arad m.) kitünő minőségű búzáért.

A pesti hengermalom kitünő mennyiségű lisztért.

Br. Sina Simon Gödöllőn, kitünő minőségű búzáért.

„István“ gőzmalmi társaság Debreczenben, kitünő minőségű lisztért.

Szalay Pál földbirtokos Tiszavárkonyon (Szolnok m.) kitünő minőségű tiszavidéki búzáért.

Werther Frigyes, gyártulajdonos Budán, kitünő minőségű mezőgazdasági termékek és árpakása gyártmányért.

Dicsérettel említettettek meg:

Aradsky Pál földbirtokos Békés megyében, kitünő minőségű búzáért.

Baghy Imre, földbirtokos Puszta-Szőlősön (Csongrádm.) jóminőségű tavaszi búzáért.

Berzeviczy Egyed, földbirtokos Lomnitzon (Szepes m.) kitünő minőségű árpáért.

Gróf Brunswick Géza földbirtokos Márton-Vásáron, (Fehér m.) jó minőségű buzáért.

Bujanovits Rezső földbirtokos Fekete-Patakon (Zempl. m.) jó minőségű rozsért.

Csekonics János földbirtokos Zsombolyon (Temes m.) jó minőségű buzáért.

Csernovitz Péter Sárádon (Bihar m.) jó minőségű buzáért.

Frank S. János es. kir. szabad. árpakása-gyára és malmalma Brassón (Erdély) jó minőségű örleményekért.

Goda Lajos földbirtokos Szömörön (Györm.) jó minőségű tavaszi buzáért.

A hevesmegyei mezőgazdasági egyesület Gyöngyösön, jó minőségű mezőgazdasági termékekért.

Halász és Cséry földbirtokosok Rác-Sz.-Lászlón (Fehérmegye) jó minőségű buzáért.

Jakabfy testvérek Kovácsházán (Csanád m.) jó minőségű buzáért.

Jekel János Pál es. kir. szabad. gőzmalma, sörfőzdéje és szeszgyára, Hosszufalun (Erdélyben) örleményekért, jó minőségű gyöngy- és árpakásaért.

Jurenák Sándor Pozsonyban, jó minőségű buzáért.

Kemper Mátyás, N.-Kikindán, jó minőségű buzáért

Kováts András Böszörményen (Hajdu kerület) jó minőségű rozsért.

Kováts Márton, jó minőségű tengeriért.

Lay Mihály örökösei Eszéken, jó minőségű buza és tengeriért.

Madarász András Pécsent, jó minőségű buzáért.

Molnár György Debreczenben, kitünő minőségű buza és rozsért.

Oroszy Miklós Szentesen (Csongrád m.) kitünő minőségű buzáért.

Paulus testvérek Békésm. kitünő minőségű buzáért.
Plachy Lajos J.-Szakálos (Zólyom m.) kitünő minőségű buza és rozsért.

Purgly Sámuel özvegye Sövényházi (Gömör m.) jó minőségű buza- és árpáért.

Rimanóczy Pál Töhölyön (Bars m.) jó minőségű mezőgazdasági termékeiért.

Tarnóczy Gusztáv Laszkrón, (Nyitra m.) jó minőségű buzáért.

Traytler L. H. gőzfűrész- és malmalom-birtokos Aradon, jó minőségű lisztért.

Turánszky Kálmán Liptó megyében, jó minőségű buza stb.-ért.

Ujhelyi testvérek, Turán, Túrócson buzáért.

Urszinyi Antal Békésmegyében, jó minőségű tengeriért.

Várady Gábor Szigeten (Mármaros m.) jó minőségű buzáért.

Br. Wenckheim László Lamuton (Békés m.) jó minőségű buzáért.

Zichy Antal Somogy megyében, jó minőségű tavaszi buzáért.

Gr. Zichy Ede Kálózdön (Fehérm.) jó minőségű buzáért.

A zirci apátság Zircen (Veszprém m.) jó minőségű buzáért.

Zsitvay József Nyerges Ujfaluban, jó minőségű buzáért.

B) SZAKASZ.

É r m e t n y e r t e k :

Beimel és Herz nagykereskedők Pesten, kitünő füstölt szalonáért.

Fischer F. C. Pesten, kitünő minőségű befőzöttgyümölcsökért.

Fröhlich Vilmos mézeskalácsos Kolozsvárott (Erdélyben) kitünő minőségű mézért.

Nagy Mihály Győrben, kitünő maccaroniért

Neumann testvérek lepárló és gőzmalombirtokosok Aradon, kitünő minőségű árpakásáért.

Br. Sina Jánosnak es. kir. szab. czukor- és szeszgyára Szent-Miklóson, kitünő minőségű fehér répaczkorért.

Werther Frigyes Budán, kitünő minőségű árpakásáért.

Dicsérettel említették meg:

Beliczay Imre viaszkereskedő Pesten, jó minőségű mézért.

C) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Acél Péter Szikulán (Arad m.) szép minőségű magyar levél-dohányért.

Gróf Andrassy György Hosszuréten (Gömörmegy.) kitünő minőségű tokaji bor és tokaji aszborért.

Bartha László Fehér-Gyarmaton (Szathmárm.) szép levél-dohányért.

A Braun testvérek Pesten kitünő Maraschino és vanilialiquerért. A hevesmegyei mezőgazdasági egyesület Gyöngyösön, igen szép magyar levél-dohányért.

Gróf Degenfeld Imre Nyirbaktán (Szabolcsm.) kitünő minőségű borokért.

Flandorfer Ignác borkereskedő Sopronyban, igen finom és jó borokért.

Haas K. és Gulácsy Szabolcsmegyében, kitünő szép magyar levél-dohányért.

A hegyaljai bortermelő-társulat Mádon (Zemplénm.) kitünő minőségű tokaji borokért.

Hofgráf János Besztercén (Erdély) kitünő minőségű borokért.

Jálics F. és társa bornagykereskedő Pesten, kitünő minőségű budai borokért.

Jászay Dániel nyugalmazott lovas-kapitány Abauj-Szántón (Abaujm.) szép levél-dohányért.

Joó János Egerben, kitünő minőségű egri borokért.

Kornis József plébános Gyorokménesen (Aradm.) kitünő minőségű borokért.

Lenk Samu Sopronban, jó és olesó borokért.

Littke János és József borkereskedők Pécssett (Baranyam.) igen jó vörös borért.

Makay Sándor Lugoson, minden tekintetben kitünő szilvapálinkáért.

Molnár és Török földbirtokosok és bortermelők Pesten, minden tekintetben kitünő tokaji aszaborért.

Molnár György Debreczenben, szép magyar levél-dohányért.

Mediasch város (Erdély) kitünő borokért.

Dr. Ranolder János veszprémi püspök, kitünő somlai borokért.

A szegszárdi borkereskedelmi részvény-társaság, meglehetősen jó szegszárdi borért.

Szemző István Romjankán (Bács-Bodrogh) szép magyar levél-dohányért

Szentiványi M. Gömörm., szép magyar levél-dohányért.

Török Gábor több kiállító társaságában, Aradról, ménesi boroknak collectivkiállításaért.

Szilágyi Eleonora szül. Vasics Kolozsvárott Erdélyben, minden tekintetben kitünő rozoglio- és málna-liqueurért,

Wenckheim grófnő Kigyóson (Békésm.) szép magyar levél-dohányért.

Gr. Zichy Ferraris Manó Nagy-Szőllősön, (Veszprém m.) 1857—1858. évi kitünő jóságú finom somlai borokért.

Dicsérettel említették meg:

Br. Augusz Antal Pesten, jó minőségű szegszárdi borokért.

Bogyay Lajos Halápon (Zalam.) jó minőségű bada-
esonyi borokért.

Bosnyák L. Aradon, igen jó édes ménesi borokért.
Gróf Breuner Ágost. Zseliszen (Barsmegye) jó minő-
ségű vörös borokért.

Burghardt István és társa bortermelők Tokajon, jó
minőségű tokaji borokért

Deák E. Aradon, igen jó édes ménesi borokért.

Éder F. M. champagner-gyáros Pesten, jó minőségű
pezsgő-borokért.

Fekete és társa Egerben, (Hevesmegye) jó minőségű
egri borokért.

Gróf Festetich Tassillo, Keszthelyen (Zalam.) Bala-
ton tavi jó és olesó borokért.

Galliny Ferencz gyógyszerész és bortermelő Lugo-
son (Krassóm.) jó minőségű risling-borokért.

Hollaky Aradról, igen jó édes ménesi borért.

Nemeskedi Kis Pál Mislán (Tolnam.) jó minőségű
világos miszláni borokért.

Lónyay G. 1856-ki asszaborért.

Ramsetter Vincze, borkereskedő Sümegen, jó mi-
nőségű somlai borokért.

Molnár György Debreczenben, jó minőségű érmel-
léki borokért.

Pásztori J. jól eltartott fehér ménesi borokért.

Dr. Sauer Ignác Pesten, jó minőségű borért.

Szirmay Miskolczi, 1841. óta jól eltartott ménesi
aszuborokért.

Br. Vay Miklós Aradról, 1827. óta jól eltartott mé-
nesi aszaborért.

Viczay G. Aradról 1856. óta jól eltartott ménesi
aszuborért.

IV. osztály.

A) SZAKASZ.

Dicsérettel említettek:

A nagy-szebeni faggyan- (stearin) gyár, faggyan-
gyergyáknak jó készítéseért

B) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Gróf Andrássy György,
hg. Batthyányi Fülöp,
Egon Edward,
gr. Károlyi Lajos,
gr. Festetich György,
gr. Hunyady József,
gr. Valdstein János,
gr. Zichy G. K.

és gr. Zichy Edmund, kitünő minőségű gyapjúbundákért.

Dicsérettel említettettek meg:

Gyioko Konstantin.

Korizmics László m. kir. helytartótanácsos

Pesten.

Gyisko Konstantin.

és Kraetschmar C. A. Rima-Szombatban jó minőségű
gyapjú-bundáért.

Farkas László Budán, finom minőségű gubók és
selyemért.

C) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Gr. Batthyányi Gusztáv, egy haszonra való fa-gyűjteményért.

Birnbaum Jakab kereskedő Pesten, kitünő minőségű
tilolt és gerebelt kenderért.

A besztercezi falapokatszelő- (Fournierschneide) tár-
saság (Erdély) diófából készített kitünő minőségű puska-
ágyakért.

Dapsy Vilmos Rima-Szombatban, magyar gubacsokért.
Gróf Eszterházy Miklós Tatán (Komáromm.) uradalmából egy haszonra való fagyüjteményeért.

Freistädter és társa jószágbérlő Kaposvárrott, hg. Eszterházy uradalmában gyűjtött haszonra való fagyüjteményért.

Halbauer J. G. Pesten vadsáfrányért.

Hannig M. L. kereskedelmi ügynök Debreczenben, kitünő és igen olesó gyékény és kákából és nádból készült kosarakért

A cs. kir. országos pénzügyigazgatóság Pozsonyban, a cs. k. Znyováralljai erdészihivatal (Turóczm.) a rózsahegy cs. k. erdészihivatal haszonra való fagyüjteményekért

Jankó Vincze Pesten, Magyarországnak e téren való kereskedelmének feltüntetése tekintetéből haszonra való fákért.

Kindl Józua gyárnok Zirczen, taplómintákér és ugyanazon anyagból készült sipkákért és kalapokért.

Kochmeister Frigyes Pesten, Alerna gyökér-mintákért

Mittak János Skalitzon (Pozsonym.) magyarországi festő-füért (Isatis tinctoria) és az abból készült kitünő göngyölegekért.

Várady Gábor Szigeten (Mármarosm.) kiterjedt és jól rendezett haszonra való fagyüjteményért és szép lenért.

Strobenz testvérek keményítő és vegyi festék gyára Pesten, finom buzakeményítőért (II. oszt. A) szakaszban is).

Vietoris Antal Léván kitünő szép gerebelt lenért

Gróf Zay (családuradalom Zay-Ugróczon) (Nyitra) egy haszonra való fagyüjteményért.

Dicsérettel említették meg:

Barabás Péter Aradon, haszonra való fagyüjteményért.
A körmöczbányai városi tanács építészeti fagyüjteményért.

Kanitz A. és M. Nagyváradon, magyar gubacsokért.

Kázy István Nemes - Orosziban faminták - gyűjteményért.

Klein W. D. Vukováron (Szlavoniában), gubacsokért.

Lay Mihály örökösei Eszéken (Szlavoniában), pirospító buzér-gyökérért.

Leopold J. Pesten, magyar gubacsokért.

Michel testvérek Apathin, kikészített-kender-mintaválasztékért.

Virovatz testvérek kender-gerebenező gyára Apathinban, kenderért, vargák számára.

D) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Bányay Károly Kolozsvárott (Erdély), kitűnő minőségű illatszerekért.

V. osztály.

Érmet nyert:

Ganz A. Budán kitűnően készített és megpróbált tartásságu vasuti kerekekért öntött vasból.

VIII. osztály.

Dicsérettel említették meg:

Poszdek József fuvó-készítő Pesten, harangmintáért állvánnyal.

IX. osztály.

Érmet nyertek:

Farkas István Pesten, jól készített ekékért.

Gubitz András gépgyára Pesten, jó ekékért.

Vidats testvérek gépgyára Pesten, különféle mezőgazdasági eszközökért.

Dicsérettel említették meg:

Bokor Nándor gépkovács N.-Czenken (Sopronym.) jól készített töltőekéért.

Leicht Menyhért Eszéken egy ekéért.

Mészáros János gépkovács N.-Czenken, egy ekéért.

X. osztály.

Érmet nyertek:

Benczur József és társa meszlénygyára Magyarországon (Zemplén.) a kiállított meszlénynek jó minőségeért.

A tiszta szabályozó bizottság a tisztatérkép és annak emlékirataért, melyek a szabályozás által nyert hasznot előtüntetik.

XII. osztály.

Érmet nyertek:

Első cs. kir. szab. Duna-gőzhajózási társaság, az ő budai gyárában készült igen szép munka-mintáért.

XIV. osztály.

Dicsérettel említették meg:

Osterlamm Károly, Buda Pestet ábrázoló fényképekért.

Tiedge J. fényképész Pesten, a dél-magyarországi népviseletet ábrázoló nagy fényképi gyűjteményért.

XV. osztály.

Érmet nyertek:

Kralik Samu óra-művész Pesten, kitünő csillagászati óráért.

XVI. osztály.

Érmet nyertek:

Beregszászy Lajos zongoraművész Pesten, kitünő munkáért és a pianosnak javításáért.

Dicsérettel említették meg:

Brandl Károly hegedű-készítő Pesten, kitünő hegedűiért.

XX. osztály.

Dicsérettel említették meg:

A n.-czeni (Sopronym.) selyemfonoda, nyers selyemért.

XXI. osztály.

Dicsérettel említették meg:

A gácsi gyapjú- és finom posztó-gyár, Gácson (Nógrádm.), buskin-posztó, sawl, és takarók jó készítéseért.

XXV. osztály.

A) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Goldstein A. és fia szörme árusok Pesten, kitűnő nyest, vadmacska és bárány-bőr gyűjteményért.

B) SZAKASZ.

Dicsérettel említették meg:

Patak György N.-Szebenben (Erdély), különböző színű sörte-terítőért és lábkcféért.

XXVI. osztály.

B) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Manschön M. F. szijgyártó Pesten, szép fonott bőrszerszámokért kocsilovak és paripák számára.

XXVII. osztály.

C) SZAKASZ.

Érmet nyertek.

Bodnár József férfi szabó Pesten, a kiállított ruháneműeknek minden tekintetben való kitűnőségeért.

Jámbor András férfi-szabó Pesten, egy magyar nemzeti jelmezért.

Dicsérettel említették meg:

Ginter testvérek férfi-szabók Pesten, az öltözékeknek jóizlésű munkálataért.

Kraetschnár C. A. Rima-Szombaton (Gömörmegye), jó öltözékekért.

Malatinszky Imre szűrszabó Pesten jól készített öltönyért.

Morton Fülöp férfiszabó Pesten, jó öltözékekért.

+ Szabó Ferencz férfi-szabó Pesten, jó ruhákért
Szováthy Sámuel szűr-szabó Miskolczon (Borsodm.),
jó öltönyökért.

D) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Baumann Mihály női-czipész Pesten, jó nőczipőkért.

Vadász Ferencz férfi-czipész Pesten, jó magyar láb-
beliekért.

Dicsérettel említették meg:

Nitsch József Pesten, jó alaku czipők és eszímákért.
Roth Mihály N.-Szebenben jó minőségű erős csiz-
mákért.

XXVIII. osztály.

D) SZAKASZ.

Érmet nyertek:

Posner Károly Lajos cs. kir. szabadalmazott vo-
náló intézete és kereskedelmi könyv-gyára Pesten, könyv-
bekötések és albumok készítésének jelességeért.

XXIX. osztály.

Dicsérettel említették meg:

Cs. k. bánya és erdészeti akadémia Selmezen, fal-
táblákért melyek az eröműtan tanítást azon iskolában áb-
rázolja.

XXX. osztály.

Dicsérettel említették meg:

Wilde József asztalos-mester Zirczen (Veszprém.),
kitűnően készített chifonokért.

XXXI. osztály.

Érmet nyertek:

Feiweil Lipót lakatos-mester Pesten, egy fűzőkály-
hának jó szerkezezteért.

XXXIII. osztály.

Érmet nyertek:

Egger Dávid aranyműves Pesten, rajz és munka jeleségeért.

XXXV. osztály.

Érmet nyertek:

Fischer Mór cs. kir. sz. porcellán-gyára Herenden (Veszprém), a keleti és más porcellánok megújításaért.

XXXVI. osztály.

Dicsérettel említették meg:

Oláh Alexis bőrárú gyáros Pesten, a készítmények olcsóságáért és tartóságaért.

Az 1863. hamburgi világkiállítás.

Termények.

Nagy ezüst érmet.

Albrecht cs. kir. főherceg magyaróvári és bellyei uradalma: lisztért, gabnafélékért és gubacsért.

Kis ezüst érmet:

Az orsz. Magyar Gazd. Egyesület együttesen gabnafélékért, gyapjuért, dohányért, selyemért, kenderért és lisztért.

Báró Sina János sz. miklósi uradalma répa-cukorért, gabnáért és szeszért.

Nagy bronz érmet:

Barber és Klusemann Budán, örleményekért.

Blumm János Budán, ugyanazért.

Werther Frigyes Budán, ugyanazért.

István-gőzmalom Debreczenben, ugyanazért.

Traytler L. A. Aradon, ugyanazért.

Neumann testvérek Aradon, ugyanazért.

Gróf Zichy Ferraris Bódog csunyi juhászata, gyapjuért.

Vrhóvszky G. J. Szakolczán, mályva- és izacsért.

Rohonczy Ignác udv. tanácsos Nagy-Bogdánban szeszért.

Gróf Khuen Belass Nustáron (Slavoniában) örleményekért, szobapadlózatért.

Lay M. örökösei Eszéken repcze- és lenojáért, buza, kukorica- és répáért.

Schuster Károly Fehértemplomon (határörvidék) borkőért.

Kis bronz érmet:

Gróf Festetics György csurgói uradalma, gyapjuért.

Gróf Zay Károly zay-ugróczy erdészeti hivatala, csertölgyért.

Rozsmanith és Palkó Aradon kőrifáért.

Stevics Jakab Petrinán (határörv.) dohányért.

Dragolics és Gárdet Péterváradon, selyemért.

Dicsérő oklevelet:

Werther Frigyes Bndán, pamut-növényért.

Schmiedtbacher D. Fehértemplomon, mézért.

Borok.

Kis ezüst érmet:

Hollaky Antalné Aradon, 1839. 1854. 1857. ménesi aszu- és 1834. essentiáért.

Gróf Zichy Ferraris Manó 1834. 1857. 1858. 1860. 1861. 1862. somlai fehér borokért.

Nagy bronz érmet.

Bortermelő-társulat Szegszárdon 1855. 1859. 1861. Szegszárdi veres borokért.

Joó János Egerben 1856. és 1861. egrri borért.

Korizmic László Pesten, 1861. 1862. kis-tétényi veres borokért (Buda mellett).

Hertelendy Kálmán 1854. 1861. szent-györgyi fehér borért (Balatonmellék).

Ranolder János veszprémi püspök 1858. badacsonyi, 1862. muscatlunel fehér borért (Balatonmellék).

Ikervári uradalom Vas megyében, 1858. 1861. sótonyi fehér borért.

Zanelli Károly Vas megyében, 1858. községi fehér borért.

Molnár és Török Pesten, 1854. 1855. tokaji aszuborért, 1855. tokaji essentiáért.

Gróf Andrassy György 1836. 1855. tokaji aszuborért.

Nagy Ignác Tolesván, 1855. 1858. 1859. tokaji aszuborért.

Gróf Zichy Henrik, tokaji aszuborért (évszám nélkül).
Albrecht cs. kir főhg. bellyei uradalma, villányi veres borért.

Merck E. Pesten (külön állított ki).

Fuchs G. és J. Pesten (külön állított ki).

Gróf Elz Vukováron, Slavoniában

Medgyes község Erdélyben fehér borokért.

Bandl Károly Fehértemplomon (határörv.) fehér borért.

Kis bronz érmet:

Kausler J. P. Pesten (külön állított ki).

Szabó Alberta broodi határezer-től, veres borért.

Panián, Péterváradon, veres és fehér borért.

Báró Rajaicsics Sánd., Karlovicon, aszúborért.

Zivojnovics Péter, karlovici ürmösért.

Gergeczki kolostor, karlovici sillerborért.

Klinitz Kár. és Mih. fehértemplomi vörös és fehér borért.

Bandl Antal ugyanazért.

Grainer Fer. ugyanazért.

Az 1867. párizsi világkiállításnál.

VI. osztály.

Nyomatványi és kiadói tárgyak.

Ezüst érmet nyertek:

Emich Gusztáv Pesten, különféle nyomtatványokért.

VII. osztály.

Papir, papirgyártmányok, könyvkötő-munkák, író- és rajzszerkek.

Ezüst érmet nyertek:

Posner Károly Lajos Pesten, üzletkönyvekért.

IX. osztály.

Fényképek és fényképészeti készletek.

Dicsérettel említették meg:

Streliczky Lipót fényképészeti tájképekért.

Kozics Ede Pozsonyban, tájképekért.

X. osztály.

Hangszerek.

Bronz érmet nyertek:

Beregszászy Lajos Pesten, zongoráért.

XIV. és XV. osztály.

Fényüzési butorok, kárpitos és díszítő munkák.

Bronz érmet nyertek:

Krammer Sámuel Pesten, butorokért.

Dicsérettel említették meg:

Herold János Pesten, butorokért.

XVII. osztály.

Porzellan, faenzai kőedény (Fayence) és más fényüzési agyagkészítmények.

Ezüst érmet nyertek:

Fischer Móricz Herenden, régi izlésű porzellanokért.

XXIII. osztály.

Órák.

Ezüst érmet nyertek:

Králik Sámuel Pesten, ingaórákért.

XXIV. osztály.

Tűzelő és világító készletek.

Ezüst érmet nyertek:

Zarzetzky József Pesten, különféle gyufákért.

Dicsérettel említették meg:
Feivel Lipót Pesten, tüzelő-eszközökért.
Leitner és Grünwald Pesten, különféle gyufákért.

XXVI. osztály.

Bördiszárúk, mű-asztalos és kosárfonó munkák.

Bronz érmet nyertek:

Posner Károly Lajos Pesten, díszalbumokért.

XXX. osztály.

Fonal és szövetek gyapjúból.

Dicsérettel említették meg:

Agácsi cs. kir. szab. gyapjuszövet és finom posztógyár, posztónemüekért.

XXXI. osztály.

Selyem és selyemkelmék.

Dicsérettel említették meg:

Kaufmann A. és fiai Apáthinban, nyersselyemért.

XXXV. osztály.

Mindkét nembeli ruházatok.

Bronz érmet nyertek:

Micsei és társa Pesten, szalmakalapokért.

Szepesy Antal Pesten, czipőkért.

Dicsérettel említették meg:

Borbély János Debreczenben, férfiruhákért.

Kanitz János Pesten, czipőkért.

XI. osztály.

Bánya és kohászati termékek.

Ezüst érmet nyertek:

Bontoux Jenő máriavölgyi pála-kőgyár Pozsony mellett.

Bronz érmet nyertek:

Pozdech József Pesten, harangokért.

A Brassói bánya és huta társulat.
Nehar Mátyás Rozsnyón, vastermékekért.

Dicsérettel említették meg:
Walser Ferencz Pesten, harangokért vasállványokkal együtt.

A „Segengottesbergi“ bánya és kohászati társulat
Magyarországon, bánya és kohászati termékekért

XXI. osztály és XLVIII. osztály erdészeti része.

Erdészeti és a hozzá tartozó ipartermékek.

Ezüst érmet nyertek:

Reif Ferencz Kisvárdán, rezonanz-fáért.

Rozmanich-Balkó és társa Aradon, parquetták és rezonanz-fákért.

Spissich M. és Kovacic Eszéken, hordó-dongákért.

Bauer M. Varasdon, ugyanazért.

Bronz érmet nyertek:

Gróf Batthyányi Grobnikon, építkezési és más fákért.

Diakovári uradalom Slavoniában, dongákért.

Dicsérettel említették meg:

J. L. és Hessheimer A. Brassón, hamuzsirért.

Báró Trautenberg Mooron, dongákért.

Jaeger L. Eszéken, ugyanazért.

Báró Prandau, Dowáncz-Valpón Slavoniában, ugyanazért.

XLIII. osztály.

*A táplálkozáshoz nem szükséges és könnyen megóvható
mezőgazdasági termékek.*

Arany érmet nyertek:

A magyar ország (collectiv) gyűjteményes kiállító gyapjuért.

Ezüst érmet nyertek:

Birnbaum Jakab Pesten, nyers, gerebelt és fonott lenért.

Schüller János Apathinban, ugyanazért.
Gróf Festetics György Vasváron, gyapju és lenért.
Beliczay Imre Pesten, méz és viaszért.

Bronz érmet nyertek:

Kaufmann A. és fia Apatinban, nyers, gerebelt és fonot kenderért.

Gróf Andrássy György, ugyanazért.

Koechlin E. Pesten, ugyanazért.

A keresk. és iparkamara Brassón, ugyanazért.

Adamovich János Csepiben Essék mellett, ugyanazért.

Mergenthaler Károly Eszéken, ugyanazért.

Somoskeöy Antal, Szatmármegye, dohányért.

Göndöcs Benedek Uj-Kigyóson, levél-dohányért.

Nostitz Paulina grófné, Arad mellett, ugyanazért.

Kohen J. J. Pesten ugyanazért.

Lay Mihály örökösei Eszéken, repce és repceolajért.

Kraetschmar A. C. Rima-Szombaton, gyapjuért.

Dicsérettel említették meg:

Gróf Sándor Bian Mór, Buda mellett, melegen mosott gyapjubundákért.

A nagy-sz.-miklósi népiskola, levél-dohányért.

Vecsey Imre Debreczenben, ugyanazért.

Platthy István Unghvárott, ugyanazért.

Ackner Hermann N.-Szebenben, méz- és viaszért.

Schossberger özvegye és fiai, olaj és olajpogácsaért len- és repceből.

Kappel Frigy. Kis-Túron, különféle mezőgazdasági termékekért.

Báró Wodianer Pesten, ugyanazért.

XLIV. osztály.

Vegyj és gyógyszerészeti készítmények.

Bronz érmet nyertek:

Riegler J. fia Pesten, paraffingyertyákért.

A nagyszebeni fagyangyár, fagyangyergyákért.
Az uj-pesti „Polonia“ gyertya- és olajgyár, paraffin-
gyertyákért.

Gyógyszerészeti és mű-vegyi intézet Pesten, gyógy-
szerészeti készítményekért.

Dicsérettel említették meg:

A n.-szebeni parafingyár, paraffinért.

XLVI. osztály.

Nyers és kikészített bőrök.

Bronz érmet nyertek:

Düek József Brassón, bőr- és szijgyártómunkáért.
Wolfner és társa, saffianbőrért.

XLVIII. osztály.

*Anyagok és eljárási módok mezőgazdasági és erdészeti
üzletekben.*

Ezüst érmet nyertek:

Vidacs István Pesten, mezőgazdasági gépekért.
Farkas István Pesten, ekékért.

Bronz érmet nyertek:

Gubitz András Pesten, ekékért.
Polgár Péter Makón, ekékért.

L. osztály.

*Kellékek és eljárási módok mezőgazdasági foglalkozások-
nál és élelmiszerek készítéséről.*

Bronz érmet nyertek:

Hatschek Mór, szeszgyárakban alkalmazható légszesz-
készletért.

Kassa-hegyaljai malom és ásványtermék részvény-
társaság malomkövekért.

LIII. osztály.

Közönséges erőműtani gépek és műszerek.

Bronz érmet nyertek:

Tóth József Kecskeméten, a katlankő lerakodását
meggátló készletért.

LIV. osztály.

Dolgozó-gépek.

Bronz érmet nyertek:

Ganz Ábrahám Budán, ládagyártáshoz szükséges falapokat-vágógépért.

LXIII. osztály.

Vasuti eszközök.

Ezüst érmet nyertek:

Ganz Ábr. Budán, öntött vaskerekekért.

Dicsérettel említették meg:

LXV. osztály.

Anyagok és eljárási módok mérnöki művészet nyilvános építkezések és építészeti műtani munkáknál.

Bronz érmet nyertek:

Gerenday Antal Pesten, márványokért.

Csik József Ujvidéken, mész- és cementért.

Dicsérettel említették meg:

Oetti testvérek Pesten, tűzellenes pénzszekevényekért.

LXVII. osztály.

Gabnaneműek az azokból készített czikkekkal együtt.

Arany érmet nyertek:

Az „István“ gőzmalmi társaság Debreczenben lisztért.

Blumm János Budán, lisztért.

A borsod-miskolezi gőzmalom és malom-kőgyár-társaság, lisztért.

A pesti hengermalmi társaság, lisztért.

A budapesti gőzmalom lisztért.

Ezüst érmet nyertek:

Az első horvátországi pörgetyű (turbinen) malom Károlyvároson, lisztért.

A zágrábi gőz- és mőmalom lisztért.

A „Pannonia“ gőzmalmi társaság Pesten, lisztért.
 A velencei gőzmalom, lisztért.
 Barber és Klusemann Budán, lisztért.
 A csányi mőmalom, lisztért.
 Fehér Miklós T.-Becsén, gabonáért.
 Fellner Manó, Békés-Gyulán, buzáért.
 Gróf Festetics Gy. Moháriban, árpáért.
 Kappel Fr. Kis-Túron, buza, rozs és mézért.
 Képešy József T.-Becsén, buzáért.
 Koppely Fr. Abonyban, gabonáért.

Bronz érmet nyertek:

Göndöcs Benedek Uj-Kigyóson, tengeriért.
 Dicsérettel említették meg:
 Báró Sina Simon Pesten, gabonaért.

LXIX. osztály,

Tápanyagok, tej-készítmények és tojások.

Bronz érmet nyertek:

Rechner és Felter Temesvárott, disznózsírért.
 Koechlin E. Pesten, disznózsírért.
 A hentes egyesület Debreczenben, szalonnáért.

Dicsérettel említették meg:

Beimel és Herz Pesten, disznózsír- és szalonnáért.

LXXI. osztály.

Zöldségek és gyümölcsök.

Bronz érmet nyertek:

Koechlin E. Pesten, különféle gyümölcsért.

LXXII. osztály.

Fűszerek, izgatószeres, cukor- és cukrászkészítmények:

Bronz érmet nyertek:

Braun testvérek Pesten, liqueurekért.
 Bauer Mór cukorgyáros Brűnnben és Sopronyban,
 cukorért.

LXXIII. osztály.

Erjedő-italok.

Arany érmet nyertek:

- A tokaj-hegyaljai bortermelő társaság borokért.
 Gróf Mikó Imre, erdélyi borokért.
 Báró Kemény István, ugyanazért.
 Ranolder veszprémi püspök, badaconsyi borokért.
 Jálics F. A. és társa Pesten, budai borokért.
 Gróf Pongrácz István Tokajon, finom tokaji borokért.
 Gróf Andrássy György Tokajon, ugyanazért.

Ezüst érmet nyertek:

- Gróf Zichy Ferraris Manó N.-Szöllösön, somlai borokért.
 Gróf Erdödy Ferencz Somlón, somlai borokért.
 Molnár és Török Pesten, nemes tokaji borokért.
 Gróf Zichy Ferencz Diószegen, bakator borokért.
 A kolozsvári pinczetársaság, erdélyi borokért.

Bronz érmet nyertek:

- Lenk Sam. Sopronyban, sopronyi és ruszti borokért.
 Flandorfer Ign. Sopronyban sopronyi borokért.
 Fischer János Pozsonyban, borokért.
 Domány József Aradon, magyarági borokért.
 Lippóczi Ferencz Podolinban, borokért.
 Báró Augusz Szegszárdon, szegszárdi borokért.

Dicsérettel említettettek meg:

- Platthy Istv. Unghvárott, szerednyei borokért.
 Gróf Pongrácz Jenő N.-Kágyán, magyar borokért.
 Zanelli Károly Kőszegen, kőszegi borért.
 Joó János Egerben, egri borokért.
 Hanauer Béla Pápán, somlai borokért.
 Bartalovich Antal Eszéken, borért.
 Schuster János N.-Szebenben, erdélyi borokért.
 Plesch János és fia Pesten, szilvapálinkáért.

XC. osztály.

Könyvtárak és képzőeszközök felnöttek tanításához.

Ezüst érmet nyertek:

A m. k. mezőgazdasági tanintézet M. Óvárrott, taneszközök és rovarok, növények és gyapjumustrák különféle származásu gyűjteményekért.

XCI. osztály.

Olcsó és hasznos butorok, öltözékek és tápeszközök.

Bronz érmet nyertek:

Hirsch Ign. és fia Pesten, kautschuk kelmék, és vízmentes ponyvákért.

Dicsérettel említették meg:

Felbermayer Ág. özvegye Pesten, vízmentes ponyvákért.

Takács W. és fia Ó-Zólyom, agyagpipákért.

XCIV. osztály.

Mindennemű termékek, melyeket önálló iparosok készítenek.

Bronz érmet nyertek:

Kindl József Zirczen, Veszprém mellett, taplóból készített sapkákért.

A brassói ipar-egyesület, lakatos-munkákért.

Dicsérettel említették meg:

György József Magyarországon, szőrmedarabokból összeállított szőnyegért.

Gyakorlati utmutatások a kiállítani szándékozó számára.

A kiállítási tárgyak megválasztása és előkészületek.

A kiállítani szándékozónak tisztában kell lenni mindenek előtt az iránt, mit és mennyit akar kiállítani.

Elmondottuk fentebb, hogy a mit kiállítunk, oly czikk legyen, mely némi érdemmel vagy jelességgel bír, s ezen minőség és árban nemcsak a kiállításra, de üzletünk rendes menetében állíttatik elő. Lehetnek esetek, midőn az egyes mezőgazda vagy iparos vagy művész bir ugyan oly tárggyal, mely a kiállításban a figyelmet magára vonni képes lenne, azonban az vagy csekély arra, hogy külön kiállítás tárgyát képezze, vagy az illető kiállítani szándékozó a külön kiállítással járó utánjárást, fáradozást és költséget nem látja a várható eredménynyel arányban állónak.

Gyűjteményes kiállítások.

Ily esetben többen egyesülhetnek ugynevezett gyűjteményes kiállítások eszközzésére. Ily módon péld. egyes vidékek mezőgazdái, vagy egyes iparágaknak egy-egy város vagy vidéken lakó üzletemberei által kiállítandó termékek vagy készítmények egy gyűjteményben egyesíthetők, miáltal az egyes kiállítóra eső költség igen csekély, s a tárgyak mindazáltal a nagyobb gyűjteményes kiállítás keretében a figyelmet könnyebben vonják magukra, mintha elszigetelten lennének kiállítva, sőt ily módon némelykor a gyűjteményben lehető összehasonlítás által kiemelve, jutnak a szemlélő elébe. Ily gyűjteményes kiállításoknál a kiállítási költségek többekre eloszolván, többet lehet költeni oly kiadásokra, melyek a kiállítóknak egy vagy több tekintetben hasznot hozók. Többet lehet költeni a kiállítvány izléses berendezésére, hirdetésekre, ügynökre, s a t.

Az egyes kiállítók dolga eldönteni azt, valjon a külön kiállítást, vagy egy gyűjteményben való részvételt tartja magára nézve előnyösebbnek. Ha termékével a gyűjteményes kiállításban akar fellépni, az esetben vagy a hozzá legközelebb eső s termékéhez hasonló tárgyakat felvett gyűjteményes kiállításhoz csatlakozzék, vagy egy ily gyűjteményes kiállítás létrehozatalát a rokon mezőgaz-

dasági termelők — vagy iparüzőknél buzdító fellépése által eszközölje. Hasonló gyűjteményes kiállítások legtermészetesebb és leghivatottabb eszközlői sőt vidékeik számára kezdeményezői a gazdasági, ipar és egyéb szak-egyletek és testületek lehetnek, melyeknek figyelmébe ezen tárgy különösen ajánltatik, mint kedvező eszköz a célra, hogy Magyarországnak a kiállításon való méltó szereplése az egyesek többször tapasztalt közönye ellenére is biztosíthatassék.

A kiállításra szánt tárgy megválasztásánál az illető termelő vagy iparos legjelesb termékeit vagy készítményeit vegye elő ; azonban ez ne legyen valami olyas, mi épen csak „szemrevaló“, mivel az talán bámulatot gerjeszthet, hanem oly tárgy, melynek használhatósága s piaczképessége kétségbe nem vonható, s melynek bemutatásával a kiállító nem csak elismerést arthat, hanem legtöbb esetben üzleti előnyöket is szerezhet. Gyakran előnyös vagy időszerű lehet a kiállítóra, főleg az iparosra nézve, hogy a kiállított tárgy előállításának módozatát is megismertesse, vagy egy vagy más módon szemléltetővé tegye. Ily eset előfordulhat, ha az illető eljárásának más ismert eljárások feletti előnyét akarja bemutatni, vagy midőn készitési vagy gyártási módjának soliditása iránt bizalmat akar gerjeszteni.

Ki teljesen meg akar győződni a tervezett kiállítási mód helyes voltáról, kiállítási tárgyait kísérletkép otthon előlegesen elrendezi, és ugynevezett előleges kiállítást állít fel. Ez alkalmat ad arra, hogy kellő nyugalommal az eredeti tervezetben szükségesnek látszó megváltoztatásokat megtegyük és végleges kiállítási módban megállapodjunk. Ha a kiállítás kissé complicált, úgy, hogy annak a kiállítási helyiségben újból összeállítása nagyobb gondot igényelhetne, ez esetben tanácsos lehet az előleges kiállításnak rajzban, vagy mi még jobb, fényképezés útján levétele, mely ábra azután a kiállítás

helyiségben megbizandó illető egyént a felállítás mikéntje iránt teljesen tájékoztatja. Az ily előleges kiállítást a közönségnek is megnyitni igen sok esetben felette ajánlatos lehet. A közönség ösmeri az illető honi kiállító ügyességét, készítményei jelességét, sokan buzdítást nyernek az ily előleges kiállítástól is, hogy magát a kiállítást is meglátogassák, sőt bármely iparosnak is ösztönül szolgál, hogy részéről is a kiállítók sorában helyt foglaljon.

Sok oly kiállító, ki ily esetleges kiállítást rendezett, ez uton annyi hasznot aratott, hogy avval kiállítási költségeit dúsán fedezni képes volt.

Ha a kiállítandó tárgy iránt választásunkat megtettük, kiállítási szándékunkat vagy a kiállítás illető közegénél vagy pedig esetleg a kiállító hazájában vagy lakóhelyéhez legközelebb e célra alakult bizottmányok vagy ezzel megbizott egyletek, testületek s egyéb közegekhez be kell jelenteni.

Kiállítás bejelentése.

A bejelentés rendszeren a kiállítási közegek által kiadott mintázat rovatai szerint történik. Ezen rovatok száma és beosztása különböző lehet ugyan, azonban az ily bejelentésnek mindenestre tartalmaznia kell a következő adatokat :

Bejelentési pontok.

1. Cím és czég.

1) A kiállító nevét, állását és lakását vagy üzletének helyiségét, mely ha kevésbé ismert lenne, akkor a legközelebb eső nevezetesebb vaspályavonal, helység, utolsó posta s a t. is megemlítendő.

2. Kelet.

2) A keletet, mely annak bizonyágául szolgál, hogy a bejelentés kellő időben történt. Megjegyzendő,

miszerint a bejelentéssel sohasem kell késni, hanem azt minél előbb kell eszközölni.

3. Kiállítási tárgy.

3) A kiállítási tárgynak minőség és mennyiség szerinti megjelölését. A mennyiség lehető szabatosan körülírandó, a körülményekhez képest darabszám, súly és térfogat szerint. Ezen adatoknál, ha bizonyos mérték használatra előírva nincs, azon ország mértékei teendők ki, hol a kiállítás tartatik.

4. Kiállítási igényelt tér.

4. A kiállítandó tárgy számára igénybe vett kiállítási tér körülírása a kiállítást rendező bizottság által előírt mérték szerint kell hogy történjék.

Azon tér, melyet a kiállító a kiállítási helyiségben igénybe venni akar, különféle lehet, u. m.

a) vízszintes irányban a földön, vagy asztalon szükségelt tér; és pedig a kiállítási helyiség melyik részében? a főépület, valamely mellék épület, esetleg külön építmény, vagy a környező kertben?

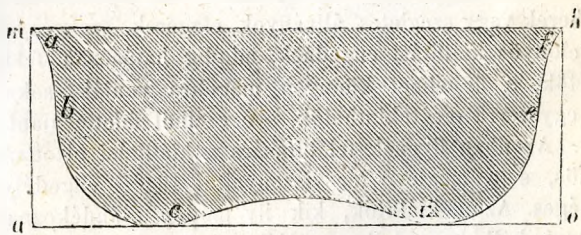
b) függőleges irányban, falon szükségelt tér; és

c) hajlott vagy lejtős való tér.

Hogy mily neme ezen tereknek választandó, az többnyire a kiállítási tárgy minősége és osztályától függ, péld. nagyobb tárgyak és gépek a földön, szőnyegek, képek falakon, szövetek hajlott vagy lejtős téren, apróságok asztalokon állíthatók ki.

A térfogatok bejelentésére nézve általában megjegyezhetjük, hogy előfordulván azon eset, hogy túlsok bejelentés miatt a kiállítási bizottság kénytelen a kívánt kiállítási tért redukálni, megszorítani, a kiállító — ha ily esetlegtől tartani lehetne, — jól fogja tenni, ha néhány százalékkal szükségleténél több térigényt jelent be. Ezen elővigyázatra rendszerint nincsen szükség azon esetben,

ha, mint az a legtöbb kiállításnál szokás, a kiállított tárgyak által elfoglalt tér után helypénz fizettetik, midőn is a kiállítást rendező bizottság a legritkább esetben szokott reductiókat eszközölni. A tárgyak által a földön, asztalokon vagy falon igénybe vett tér az előirt mértékben négyszögben megjelölendő, mit megtalálunk, ha a kellő tért mindig mint egy egyenes négyszögöt tekintjük, és annak hosszát a szélességgel szorozzuk, például egy szekrény hossza 10 láb vagy 3 meter és szélessége 3 láb vagy egy meter: akkor a tér, melyet a szekrény a földön vagy asztalon elfoglal. $10 \times 3 = 30 \square$ láb, vagy $3 \times 1 = 3 \square$ meter. A földön vagy asztalokon felállítandó tárgyaknál nem csak az igénybe vett vízszintes terime, hanem a tárgy legnagyobb magassága is bejelentendő. Például valaki borokat egy gúla (pyramis) alakú állványon akar kiállítani: ez esetben nem csak a gúla talpzata által elfoglalt tér négyszöglábokban vagy meterben, hanem a gúla legmagasabb pontjától a talpzatig függőleges vonalban mért magasság is megjelölendő. Ha e kiállítási tárgy nem szabályos négyszög alakú, akkor mindig azon képzelt négyszög mértékei jelentendők be, melyben a kérdéses tárgy helyet találna; például ha a kiállítási tárgy az alább látható $a b c d e f$ -el jelölt medencze: az esetben az $n m o h$ négyszög mértékeit kell mint igényelt térfogatot bejelenteni.

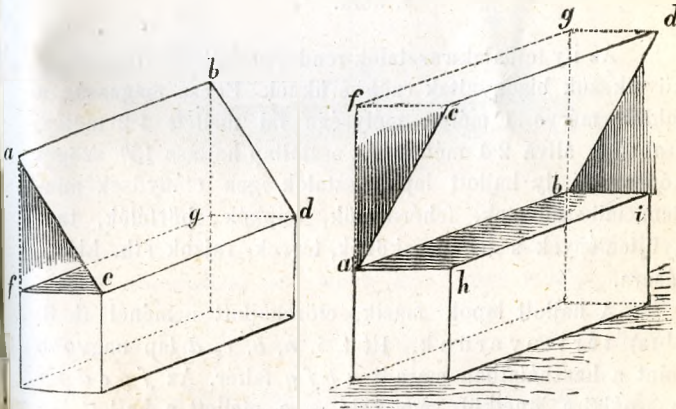
1. ábra.

Hogy az igényelt tér milyen legyen, annak csak annyiban lehet határt szabni, hogy az azon felállított tárgy mindig könnyü áttekintést engedjen. Ily értelemben a földön igénybe vett tér tetszés szerinti nagyságu lehet, azonban az asztalon felállított tárgyak, ha az asztal fal mellett van, vagy egyéb okból más oldalról meg nem kerülhető, lehetőségig egy méternél szélesebb asztaltért el ne foglaljanak, miután ekkor a hozzáférhetés könnyüisége szenvedne. Ha az asztal nem fal mellett áll, hanem mindkét oldalról hozzáférhető, ez esetben is bizonyos határt kell megtartani a szélességben, mely tett számos mérések után átlagban 1·8 méterre tehető. Az asztalok magassága $\frac{8}{10}$ méterre tehető. Hasonló okból a falon felfüggesztett, vagy szekrényekben kiállított tárgyak 3—4 méternél magasabbra ne jussanak. A legnagyobb magasság megítélésére egyáltalában szükséges a kiállítási helyiség térmértékeinek, nevezetesen szélességének ismerete. Például, ha egy folyosó vagy u. n. galeriáról van szó, ilyenben a kiállított tárgyak akár a falon, akár szekrényben legyenek, legfeljebb oly magasra helyezhetők, hogy a folyosó közepén álló a két oldalt felállított tárgyak legmagasbját még kellő kényelemmel meglátni képes legyen. Oly álló szekrényeknél, melyek ugynevezett trophäákként szabadon állanak és minden oldalról kell hogy megtekinthetők legyenek, ezen körülmény, a térfogat és magasság megjelölése mellett, külön megemlítendő. Az ily szabadon álló kerek vagy szegletes állványok, etagerek, szekrények igen előnyös kiállítást engednek, mindig hatásosan feldiszhethetők, a figyelmet könnyen magokra vonják, sokak által egyszerre megtekinthetők, s e célból felette ajánlatosak. Azonban ilyenek felállítására a kiállítási bizottság különös, s a meglevő tér viszonyaitól függő engedélye szükséges. Azon kiállítók, kik ily módon szándékoznak kiállítani, kell, hogy teljesen tájékozva legyenek a kiállítási helyiség viszonyai iránt, mi legjobban az által törté-

nik, ha az illető ország kiállítási bizottsága az azon ország kiállítóinak szánt kiállítási helyiségéről egy lehetőleg világos mintát készített.

Ha a kiállítás fal mellé vagy asztalon felállítandó szekrényekben szándékoztatik, ez esetben nem csak a szekrény által a földön vagy asztalon elfoglalt tér, hanem a falon elfoglalt tér is négyszöglábokban vagy méterben kiteendő. Például, ha a fentemlített 10 láb hosszú, 3 láb széles szekrény 8 láb magas: akkor következő térfogatok jelentendők be, ahozképest, hogy asztalon vagy földön szándékoztatik felállítatni $30 \square$ láb asztal- vagy földterme, és 10 láb hosszú, 8 láb magas azaz $= 80 \square$ láb faltér.

A hajlott lapok csak a párisi 1867-ki kiállításoknál látszottak inkább kedveltté válni. Ezeknél a kiállító bizonyos esetben térvesztéséget szenved ugyan, azonban ezt kárpátolja a kiállításnak ily módon való előnyös volta.

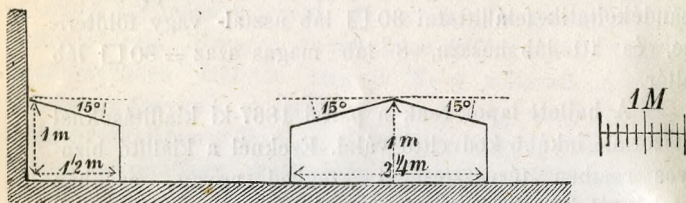

2. ábra.

3. ábra.

A hajlott síkon való kiállítás két módon alkalmazható. A hajlott lapok egyik neme, melyet a 2. alatt látható ábra mutat, az, mely hátrahajlott s melynél a sík

felső része $a b$ a szemtől távolabb esik. A másik pedig, mely a 3. alatti ábrán látható, előrehajlott. A hajlott lapok első neménél (l. 2. ábra) a fentérintett t é r v e s z t e s é g esete áll be. Itt t. i. a kiállító az a, b, c, d lapon állít ki, de elveszti ez által az a, b, f, g faltért, és az f, g, c, d asztaltért. Előnyösebb ezen kiállítási mód, ha az ily hajlott lapok tetőformán támasztatnák egymáshoz, mi csak azon esetben eszközölhető, ha a tér vagy asztal, melyen felállittatik, minden oldalon hozzáférhető. Ezen kiállítási mód (Pultflächen) mindinkább alkalmaztatik (4. ábra).

4. ábra.

Az ily tetőalakú asztalok rendes mértékeül átlagosan a következők bizonyultak czélszerűeknek. Egész magasság a földtől mérve 1 méter, mélysége fal mellett 1.2 méter, szabadon állva 2.4 méter. Az asztallap hajlása 15° szöget képez. Az ily hajlott lapu asztalok igen előnyösek mindennemű szövetek, fehéreneműk, csipkék, bőrfélék, tárgyüjtemények s segédeszközök, tervek, rajzok stb. kiállítására.

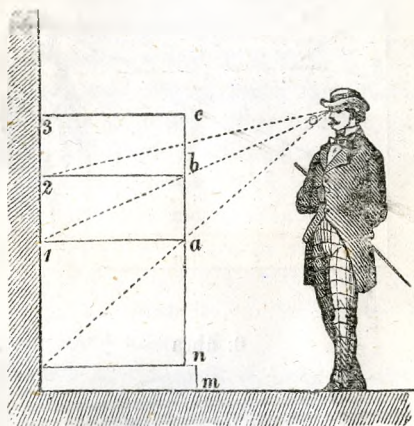
A hajlott lapok másik, előrehajlott neménél (l. 3. ábra) t é r t n y e r ü n k. Itt t. i. a, b, c, d lap nagyobb mint a használatban maradt $a b f g$ faltér. Az $f g c d$ tér használatra anélkül sem való s e mellett a hajlott lap alatt esetleg az asztaltér $b h i k l$ is igénybe vehető.

Ezen kiállítási mód igen kedvező képek, tükrök, papír- és egyéb szőnyegek, nagyobb rajzok, tervrajzok kiállítására és előnyösen alkalmazható a mögötte levő

esetleg használatlan maradó faltér maszkirozására, elrejtésére.

A kiállítási mód egy másik neme az egymás fölött kiállított tárgyak elhelyezésére szolgáló vízszintes vagy hajlott asztallapok alkalmazása. A mellékelt ábrák ezen módok mindkettejét előtűntetik.

Az 5. ábrán az $m n a$ 1, b 2 és c 3-al jelölt vonalak a vízszintes,

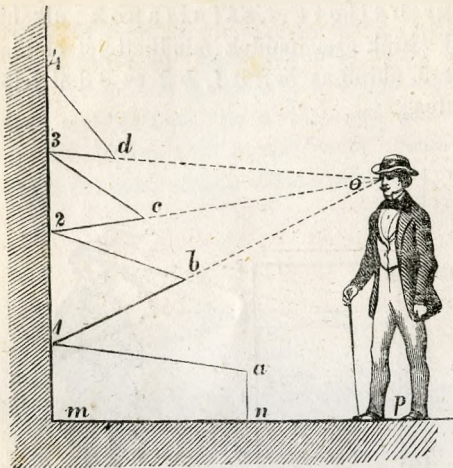

5. ábra.

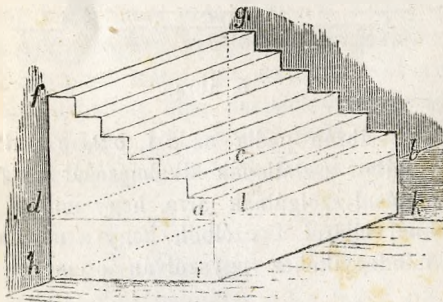
a 6-dik ábrán pedig az a 1, b 2, c 3, d 4-el jelölt vonalak a hajlott asztallapok alkalmazását mutatják, egyúttal utmutatásul szolgálnak arra, hogy mikép kell ilyen felállításoknál eljárni a célból, hogy a néző a kiállított tárgyak mindegyikéhez ugyszólván szemével hozzáférhessen.

Az $O1$, $O2$, és $O3$ vonalak jelzik azon irányt vagy szöveget, mely alatt az $1a$, $2b$, $3c$ és $4d$ asztallapoknak hajlítva kell lenniök, hogy egy közép nagyságu ember szemének egyszerre könnyen láthatóvá tétessék a kiállítás minden része. Az ily felállításnál a kijelentést tevő kiállí-

tónak csak az $m n$ földtért, természetesen \square méterben és az $m 4$ faltért hasonlóan kell bejelentenie, esetleg mellékelvén a tér felhasználás szándékolt e) módozatának leírását.

6. ábra.

7. ábra.

Az etagerek vagy lépcsős állványok hasonlóan igen előnyös kiállítást engednek és gyakorta alkalmaztatnak (l. 7-dik ábra). Az egyes lépcsők magassága és szélessége

a kiállítandó tárgyak nagyságától függ. Az ilyenekre szükséges térfogat bejelenthetése végett összeadandó az összes lépcsők szélessége, mely $a d$, vagy $h i$ vonalak mértékében lel kifejezést, és ez szorozva az állvány hosszával $i k$ adja a szükséges földtér mértékét, a magasság $h f$ szorozva az állvány hosszával $h l$, vagy $i k$ -val adja a faltérmértéket stb.

A kiállítási térszükséglet mikép leendő meghatározása s bejelentésének ezen részletezése után visszatérek a bejelentés további foglalatjára.

A bejelentésben a fent 1, 2, 3 és 4 alatti adatokon kívül még 5) különös megjegyzések foglalnak helyet. Nevezetesen, hogy a kiállítási tárgy eladó-e, vagy nem? Mikép rendelkezik felette a kiállító a kiállítás után? Ha a kiállított tárgy vagy czikk eladó, ez esetben az ár a bejelentés külön rovatában megjegyzendő.

Ha a kiállító bizonyos rendkívüli berendezést szándékozik, ez esetben jóeleve szabatos s esetleg rajzzal ellátott javaslatot készítsen és mutasson be a kiállítási bizottság vagy illető közegnek.

Ily különös adatok azok is, melyek nagyobb gépek szándékolt kiállítása alkalmával szükségeltetnek: pl. a mozdonygépek mozgásba hozatalára megkívántató víznyomás, gőzerő; továbbá kazán s egyéb berakások, szükséges falazat térmértékei, vagy oly gépek bejelentésénél, melyek működésbe hozatalára valamely mozdony szükséges, kiteendő a gép mozgási sebessége s az igényelt lóerő szám. Ily nagyobb gépek kiállítása esetében mindig ajánlatos a bejelentés mellett egy szabatos tervrajz beküldése.

Az így elkészített bejelentés annyi példányban küldendő be az illető bizottsághoz, a hányra azt az e czélra kiadott utasítás megszabja.

A bejelentett tárgy el- vagy el nem fogadásáról, a kért kiállítási tér miként lett megállapításáról, a kiállító

legtöbb esetben az illető kiállítási közegtől értesítést illeleg igazolványt kap, vagy pedig a bejelentés egy példányát kapja vissza az elfogadási nyilatkozattal. Ha az igénybevett kiállítási térért bizonyos helypénz fizetendő, az esetben az igazolvány rendszeren a fizetendő összeg s a fizetési módok iránt is tartalmaz értesítést.

A kiállítás külső alakja, a kiállítási mód czélszerűsége s a díszítés iránt kellő előleges tervezés.

Miután a kiállítási mód czélszerűsége és a tetszetős külalak a kívánt eredmény elérésénél igen fontos, s mind-edig, főleg nálunk, kevésbé méltányolt tényező, némi utmutatás ez irányban nem lesz felesleges.

Kiállítás czélszerűsége.

A kiállítás elrendezésének czélszerűnek kell lennie, és a szemre kellemes benyomást kell hogy gyakoroljon. A mi a kiállítás czélszerűségét illeti, e tekintetben, eltekintve azon elvektől, melyeket a térmegválasztásánál már fent részleteztünk, a következőkre kell ügyelni:

Tömeges kiállítás.

a) A kiállítási tárgynak a néző figyelmét magára kell vonnia. E célra ajánlatos a esinős és izléses elrendezésen kívül a tömeges kiállítás. Nagy tömegben kiállított tárgyak a nézőket összezsúditik és mindig előnyös benyomást tesznek.

A tömeges kiállítások számára a gyakorlat leginkább a kocka, gúla és gömb alakot ajánlja.

Gépeknek stb. mozgásba hozatala.

b) Hasonló célból ajánlatos gépeknek, vagy más mozgásba hozható tárgyaknak minél gyakrabbi működtetése, mi szintén igen alkalmas a néző figyelmének lekötésére. Önként értetik, hogy a kiállító kiállítási

tárgyainak ilyenmü kísérlet vagy működés közben való bemutatását főleg akkor el nem mulaszthatja, midőn a tárgy értékének kellő megítélhetésére szükséges.

Hangszerek megkísérthetése.

Erre több példát felhozni felesleges; elegendő például csak a gazdasági gépekre vagy hangszerekre utalni, melyek értékét csupán csak a kísérlet határozhatja meg. Megjegyezzük itt, miszerint czélszerű, ha a gépek, de főleg azok, melyek működésben vannak, a közönség és a gép megóvása czéljából egy sodrony-hálóval vagy rácsozattal kerítettnek körül vagy boríttatnak be.

Eljárás, gyártás bemutatása.

c) Ugyanily czélből helyes a kiállító által a kiállítási tárgyak előállítása körül folytatott eljárásnak bemutatása.

Ez történhetik az előállítási módnak kicsinyben bemutatása, vagy ha ez költséges vagy bármely okból kivihetetlen, ábrák, vagy végre oly mutatóványok összeállítása által, melyek a kiállítási tárgyat az előállítás különféle phasisaiban tüntetik elő. E tekintetben az újabb kiállításokban már számos kísérlet tétetett. Így bemutatott a sajt mellett annak készítése, olyformán, hogy egyes munkások a közönség szemeláttára dolgozták fel a tejet, és készítették a kereskedésben ösmert sajtot. Hasonló történt már a dohánygyártással. A bőrgyártás phasisai Londonban az egyes műveleteket ábrázoló sikerült fényképeken, és a bőr különféle kikészítési phasisai mutatóványokban voltak előtüntetve.

Nyugpontok.

d) A kiállítás czélszerűségéhez tartozik továbbá arra figyelni, hogy a kiállított tárgyak közt, különösen ott, hol nagyobb és egyforma tömegek vannak kiállítva, hízó

nyos nyugpontok, megszakítások eszköztesenek; pl. ha borokat több száz palaczkban falhosszant hosszú sorokban kiállítanánk, ez a nézőt könnyen kifárasztaná, itt tehát czélszerű lesz a kiállítási módot változtatni, pl. egy falmelletti etagére, azután egy gúla alakú állvány s így tovább.

Ezen nyugpontokon, ha a kiállítási helyiség rendszabályai megengedik, székek vagy egyéb ülőhelyek alkalmazhatók, melyek a nézőt hasonlóan a maradásra, s az előtte levő tárgygyal való foglalkozásra bírják.

Üveg alatt kiállítás.

e) A hol csak a kiállítási tárgy vagy egyéb körülmények engedik, ott lehetőleg minden üveg alatt állíttassék ki, miután ez sok esetben a kiállítás külcsinjét emeli, s a tárgyakat a por behatásától jobban megóvjá. Azonban az üveg alatti kiállításnál arra kell ügyelni, hogy a szekrények vagy állványokon a fa vagy vasalkotmány lehetőleg annyira csekély legyen, amennyire azt az állvány biztonságának tekintete megengedi, miután a kiállítás csak akkor bír a kellő külcsinnel, ha az üveg-szekrény csakugyan üveg és nem otromba faállvány, melynek csak nyílásai vannak beüvegelve. A meny nyiben az üveg alatt való kiállítás gyakran csupán a tárgy megóvása tekintetéből történik, ezen cél nagyobb mennyiségben kiállított tárgyaknál, hol nem szükséges az egész kiállítmány egyszerre való áttekintése, pótolható oly zsákok vagy szekrények által, melyek egy ablaknyílással ellátvák. Így állítható ki pl. gyapju, selyemgubó, komló, liszt.

Zár alatti hely.

f) Czélszerű, ha a kiállítási tárgyak számára felállított állványok alsó részében, vagy bárhol fiók vagy egyéb zárt hely alkalmaztatik, hol mindenféle tartalékda-

rabok, edények, tisztító eszközök s hasonlók megőrizhetők.

J ó vilá g í t á s .

g) A kiállítandó tárgynak jó világításban kell lennie. Erről rendszeren a kiállítási épület szerkesztésénél fogva többé-kevésbé gondoskodva van ugyan, azonban vannak tárgyak, melyek különféle jó és kiadó világítást, sőt némelyek, mint a képek, bizonyos határozott irányú világítást igényelnek.

A kiállítóknak vagy a helyette működő kiállítási bizottságnak vagy képviselőnek az ily tárgyak helyes kiállítása érdekében is, lehetőleg ösmerni kell a kiállítási helyiséget, és ha a neki szánt kiállítási helyen az adott körülmények a kiállításnak nem kedvezők, a kiállítási illető közegnél lépéseket kell tennie, hogy tárgyai számára lehetőleg kedvező helyet kapjon. Önként értetik, hogy a kiállító csak valódi szükség esetén kénytelenítettessék ilyes reclamációkkal a kiállítási bizottság terhes feladatát nehezíteni.

h) A kiállítások czélszerűségéhez tartoznak a feliratok, nevezetesen pedig mind azon jelek vagy jelzések, melyek alkalmasak arra, hogy az arra menő ezrek figyelmét a jelzett tárgyra vonják s a kiállított tárgyaknak fellelhetését, minél teljeseb megtekintését megkönnyítsék.

A kiállítási tárgyak vagy egyes kiállítmányok rendszeren a katalogus számával láttatnak el, kívánatos azonban, hogy ezenfelül azon osztály és csoport száma is, melybe a tárgy tartozik, a kiállított tárgyon vagy mellette látható legyen. Ezenfelül a katalogusban egy kiállítási szám alatt több hasonnemű tárgy lehet, melyeket a kiállító közelebb ösmertetés céljából sorszámossal lát el. Ezen számokon kívül a kiállító neve vagy czége, a kiállított tárgy megnevezése, az esetleg eddig nyert kitiüntetések

stb. is helyt találnak. Minden számok és feliratok kellő megkülönböztetéssel a leginkább szembeötlő helyen alkalmazandók, oly módon, hogy a felett semmi kétség ne maradjon, hogy mely kiállítási tárgyra vonatkoznak. A feliratokra nézve megjegyezzük, hogy a kiállító nevén kívül minden egyéb adat, a haza anyanyelvén kívül lehetőleg a leginkább elterjedt európai nyelvekben is láthatóvá tétessék. A feliratok egyébiránt lehetőleg rövidek az u. u. latin s messziről látható betűkkel írottak legyenek.

Hasonló módon láthatóvá teendők az árak is.

Valamint esetleg az is, hogy a tárgy eladatott, ilyen vagy olyan áron.

A feliratok száma, alkalmazásának sokféleségében nem lehet könnyen feleslegest tenni. Gyakran a kiállítást rendező bizottság szokta ezen feliratokat előteremteni, ha ezek készíttetése elkésnék s azoknak a kiállítás megnyitási napján való alkalmazása lehetséges nem volna, a kiállító rögtön maga alkalmazzon bármily ideiglenes feliratot hivatkozással a hivatalos katalógus számára. A feliratokhoz tartozik annak jelzése is, hogy a kiállítónak több helyen vannak kiállításai, pl. valamely gyártnány a kiállítási nagy épületben, a készítésre használt gép a gépcsarnokban van. A kiállító ezt feltűnő felirattal mindkét helyen a közönség tudtára adja, sőt esetleg útmutató térképpel a kiállítás helyét láthatóvá teszi. Az ily térkép nem egyéb mint néhány vastag fekete vonás egy fehér lapon néhány nyíllal, mely az utat mutatja. A kis fáradság és költség dúsán kifizeti magát.

A kiállítás külsője a kiállító egyik főfeladatát képeze.

A kiállítási épület rendesen, vagy az egyes országok vagy a program csoportjai szerint osztályokba van osztva, melyek ismét több alosztályokra oszolnak. A külső díszítés némely esetben a kiállítást rendező közeg által teljesítettik, sok esetben azonban, az illető kiállító ország

vagy az egyes csoportozatok összes kiállítóinak feladata. Minden esetben az egyes kiállító több tekintetben magát alárendelni tartozik a kiállítási helyiség illető osztályának általános díszítési szabályai alá.

Ezen szabályok közt mindig elég hatásköre marad az egyes kiállítóknak a czélből, hogy kiállítását lehetőleg csinálna és izléssel elrendezhesse.

Csin és izlés bármely kiállítási tárgy elrendezésében a legnagyobb fontossággal bír, de bír különösen azon tárgyaknál, melyek különben magukban véve nem igen alkalmasak arra, hogy a figyelmet magukra vonják, pl. mint a mező és erdőgazdaság terményei. A kiállításoknál tapasztalt eddigi eljárás épen a megfordított volt, legtöbb gond fordítottatott a művészi tárgyaknak kellő elrendezésére, kevesebb az ipar tárgyaira és legkevesebb vagy gyakran semmi a gazdasági vagy erdőszeti termékekre.

A kiállításoknak izléssel leendő elrendezéséhez a művészet alkalmazására van szükség, mely eddig még igen keveset szerepelt a kiállítások elrendezése körül.

Az egyes kiállító megösmarkedvén a neki szánt helyiség általános díszítésével, kiállítási tárgyainak számára egy ahoz értő egyén által egy izléses tervezetet vázoltat, és azt szinte alkalmas egyének által el is készítetteti. Az ékítések izléssel és egyszerűséggel alkalmaztassanak.

Színekre való tekintet.

A kiállítás izléses voltához több oly feltétel van kötve, melyet csaknem minden részletes esetben máskép kellene megállapítani. Mindazonáltal általánosságban is megemlíthetünk néhány szabályt és útmutatást. Ilyenek pl. hogy kirívó színeknek egymás mellett alkalmazása mellőztessék, sok színű czikkek közt a semleges fekete, szürke, fehér, vagy hasonló színekkel a szükséghezképest több nyugpont eszközöltessék, stb. A kiállítás csinját és kellemes hatását több módon lehet emelni, így izléses dí-

szítmények, a háttérnek a tárgyat kiemelő színnel való bevonása által, hol ez lehető, ott színes és a napvilágot átbocsátó mennyezet által igen szép hatást lehet előidézni. Világos tárgyak sötét talap és háttér által nyernek és megfordítva stb. Szín pompa nélküli egyszínű halvány tárgyak, világos tartók, edények sat némi kis diszitással állíthatók ki. Miután a kiállítások izléses bemutatásában a színek fő szerepet játszanak, Brukénak a színekről irt jeles munkájából ide igtatom azon eszméket melyeket a színek összeállítására nézve elmond.

Színek összeállítása.

A színek, melyek egymástól felette el nem térnek pl. egy s ugyanazon alapszínnek különböző változatai egymás mellett alkalmazhatók s mindig jó benyomást fognak gyakorolni. Ha azonban különböző jelleműek a színek, akkor csak azon esetben fogunk egy kellemes összetételt eszközölhetni, ha nem alkalmazunk többet 2—3-nál s e szerint páronként vagy hármankint állítjuk őket össze.

Két színnek combinatiojáról a következőket jeyezhetjük meg.

Látkép (spectral) vörös legjobban fér meg, a kék- és zölddel való combinatio kevésbbé kiáltó, ha mindkét szín világosabb változása alkalmaztatik s közé a fehér is besoroztatik. A vörös aranynyal igen szép hatást idéz elő, a sárgával nem. A zinober vörös legjobb a cián kékkel, párosítható aranynyal is, különösen ha e mellett fehér-feketével is alkalmaztatik; azonban feketével egyedül nem jól veszi ki magát. Ez egy oly színvegyület, mely a sötétnek hatását vagy jellegét viseli magán. A vörös mákvirág szín, szürkével jól illik össze. A minium vörös cián kékkel igen szép, zöldes kékkel azonban kiáltó és kellemetlen összeállítást ad.

A narancs színnek világosabb változatai ultramarin

kékkel a disznek és derültségnek benyomását idézik elő; sötétebb változatai, melyek már a barnához közelítenek, ugyanazon kékkel a fájdalom és gyász benyomását eszközlik.

Tiszta arany szín minden változataiban szép összeköttetéseket ad különösen ultramarin kékkel. Karmazsin és szivárvány vörössel, sötét zölddel és cián kékkel.

Kanárisárga, mint halvány ezom és citrom sárga leghatásosabban párosíthatók ibolyaszínnel, annak sötétebb változataival, legkönnyebben egyuttal a feketének alkalmazása mellett.

Penészzöld tarka mintáknál, melyek esti világításra vannak szánva, sikerrel alkalmazható, míg nehezen alkalmazható oly tárgyaknál, melyek napvilágnak vannak szánva.

A három színnel való összeállítások közül kiemelendők a következők:

A cinober-vörös, ultramarin kék és arany a leghatásosabb hármassal összeállítást képezik. Ha az utolsó színt sárgával akarjuk pótolni, akkor a vörösnek szivárvány vörösnek kell lenni. Ezen összeköttetésbe a zöld szín is felvehető.

A cinober-vörös cián-kék és sárga széphármassal összeállítást képeznek, melyhez ezenfelül a fehér és ezüst szín is alkalmazható. A vörös, zöld és arany szín is kedvező azonban kissé kiáltóvá válik, ha az arany szín helyett a sárga szín alkalmaztatik. Ezen hármassal szín igen díszes benyomást tesz, és az előtti időkben templomi szertartásokra szolgáló öltönyök szövetén tag alkalmazást nyert.

A narancs, zöld és ibolya szín egy oly hármassal, melyben a nappal nehezen alkalmazható penész-zöld értekesíthető ha fehér járul hozzá, különösen bársony és hasonló szöveteknél használható összetételt ad.

A kiállítási tárgy biztonságának megóvása.

A kiállítási tárgy biztonsága, illetőleg kártól való megóvása három időszakra oszlik el. Az első a kiállító által eszközölt becsomagolásnál kezdődik és tart a tárgynak a kiállítási helyiségben való felállításáig. A második időszak a tárgynak a kiállítás tartama alatti megóvását foglalja magában. A harmadik időszak a kiállítás befejeztével kezdődik.

Az első és természetesen az utolsó időszak is reánk nézve annál fontosabb, mennél távolabb vagyunk a kiállítás helyétől s mennél tökéletlenebbek a közlekedési eszközök.

Becsomagolás.

A tárgy becsomagolása leggyakrabban faládákban történik. A faládák fájaul a fenyő nem ajánlatik, hanem inkább a nyár- és égerfa. A láda minden része szabatosan egymásba faragott és illesztett kellő erős deszkákból álljon, hogy por, víz be ne hatolhassanak; a láda faabroncsok helyett lehetőleg vas sínek által legyen erősítve és körülövezve. A láda teteje különösen, ha a tartalom értékesebb, ne szeggel, hanem csavarokkal zárasék be. Még jobb, ha a láda teteje tolóra jár, s így néhány csavarral lezáratik.

Hasonló szilárdság, bármely más csomagolási módnál is követendő.

Egy ladába, ha csak lehet több csoport vagy osztályba tartozó tárgyak együtt be ne csomagoltassanak, miután ez könnyen zavarra ad alkalmat. A ládák lehetőleg tulságos nagyok ne legyenek. Azon esetben, ha a kiállító maga a kirakásnál jelen nem lehet, a ládák lezárása előtt és pedig legfőlültre egy könnyen érthető útmutatás helyezendő a kirakás és felállításra nézve. A kiállításra kül-

dött tárgyak rendszeren tűz és szállítási kár ellen biztosítatnak. E tekintetben a kiállítók rendszeren bizonyos kedvezményben részesülnek a biztosító társulatok részéről.

Elszállítás.

Az elcsomagolt tárgyak ládákban, vagy egyéb csomagokban, a már említett szabályszerű szállító jegyzék mellett rendszeren egy megbízható szállító ügynöknek adandók át a kiállítási helyre leendő szállítás végett. Hol kiállítási országos bizottság létesült, mint pl. nálunk, hol már több világkiállítás alkalmával működött egy ilyen a kiállítók érdekében, ott az elszállítás mikéntjéről egy részben az illető bizottság gondoskodik, vagy legalább kellő utbaigazítást ad.

A második időszakban, t. i. a kiállítás tartalma alatt, a kiállítási tárgynak számos károsító ellensége akad. Ilyenek a tűzveszély, a napvilág behatása, a por, nedvesség és tolvajlás.

Tűzveszély.

Habár a tűz által okozható kár ellen rendszerint a kiállítást rendezők alkalmazzák a kellő elővigyázati rendszabályokat, mindazon által a kiállító sohase mulasztja el, főleg értékes kiállítási tárgyait tűz ellen biztosítani.

Napvilág, nedvesség.

A napvilág behatása vagy a nedvesség ellen érzékeny kiállítási tárgyaknak czélszerű helyen leendő felállítása végett, a kiállító ezen körülményt a bejelentésben világosan kiemelje, s annak idején, hanem ő maga vezeti kiállítási tárgyainak elrendezését, a felállítással megbízott egyéneket vagy képviselőjét is erre figyelmeztesse, illetőleg utasítsa, hogy kedvezőtlen hely kijelö-

lése esetében a kiállítási helyi bizottságnál jobb helynek megadását erélylyel szorgalmazza.

T o l v a j l á s.

A t o l v a j l á s által okozható károk vagy megrövidítéseket a kellő felügyelet alkalmazása által elhárítani szintén a kiállítást rendezők feladata.

Ugyan e czélből külön felügyelő egyének is alkalmaztatnak, többnyire egy egész csoport őrizete czéljából. Ezeknek a kiállító ország, valamint a kiállítást rendező állam nyelvét kell birniok és kellőleg tájékozva lenniök a felügyeletükre bízott csoportbavágó szakügyek körül, különösen a mennyiben az általuk képviselt országot illetik.

A kiállító a tolvajlás ellen maga részéről is kell hogy lehetőleg óvja magát, s így eltekintve az őrzéstől legelső sorban a legnagyobb biztosságot nyújtják a már fentebb jelzett elzárható üvegszekrények s azonfölül a tárgyaknak, hol az csak lehető, megerősítése sodronnyal, szeggel, enyvvel, kapsokkal stb. Pl. ha könyveket, melyeknek nyíltan használatra kell feküdniök, a vitel ellen biztosítani akarjuk, legjobb, hogy ha a boritéklapok egyikét enyvvel vagy szegekkel egy szilárd asztal sík lapján vagy a falon megerősítjük.

H u z a l o k , t a k a r ó k.

A kiállítási helyiségekben minden elővigyázat, öntözés sat. mellett el nem kerülhető s nagy mértékben uralkodó por a tárgyakra szerfelett káros, és ez ellen a tárgyakra üvegszekrényekbe való elzárása eszkozlendő, miről már fent volt szó. Hol ily üvegszekrények a tárgyak nagysága miatt vagy egyéb okokból nem alkalmazhatók, ott lehetőleg a kiállítási tárgyak alakjához mért h u z a l o k és t a k a r ó k használandók, melyek anyaga különféle lehet. Legajánlatosabbak a flanelles viaszkos vászon,

vagy szabadban álló tárgyaknál a kátrányos takarók. Vannak tárgyak, melyek a levegő hőmérsékletének változásai pl. a hűvösebb éjelek iránt is érzékenyek, ilyenekül a hangszerek, e tekintetben is az említett takarók igen jó szolgálatot tesznek.

A kiállítási helyiségekben rendszeren uralkodni szokott por azonban oly konok, hogy még folytonosan az üveg alatti tárgyak is gyakorta tisztogatandók, sőt melyeknél ez nem eszközölhető, újabbal kicserélendők, ha azokkal a szándékolt vagy érdemelt hatást akarjuk elérni. Ilyen pl. a liszt, mely eddigi tapasztalatok szerint a kiállítási helyiségben levő por miatt néhány hét alatt megsűrűsül sat.

Szilárdság.

A kiállított tárgyak közül még egy neme a biztosításnak szükséges, t. i. hogy minden a mi kiállítva van, teljesen szilárd falon függjön, s szilárd talapzaton megerősített vagy egyébként teljesen szilárdan álló asztal, állvány vagy szekrényben tartassék, vagy hol ez nem eszközölhető, szilárd sorompó vagy korláttal legyen körülvéve, miután a kiállítást látogatók nagy tömege gyakran a legtágasabb járdák mellett is túlságossan összetömörül s ilyenkor a nem teljes szilárdsággal felállított tárgyakat feldönti, elsöpri, vagy egyéb módon veszélyezteti.

Haza szállítás.

A kiállítás után az esetleg el nem adott tárgyak, vagy melyek iránt egyéb rendelkezés nem történt, a kiállító által minél gyorsabban haza viendők, miután ilyenkor az általános csomagolás, szállítás sat. közben könnyen zavarok, elidegenítések történhetnek.

Reclam.

Midőn a fentebbiekben körülbelül elmondtuk azt, mit tegyen a kiállító, hogy a kiállított tárgyakat minden

veszélytől vagy esetlegtől megóvja, átme gyünk mondan-
dóink egy felette fontos részére a re cl a m r a , mely-
lyel általában jelezni akarjuk mindazon módokat és esz-
közöket, melyekkel a kiállító, termelő, iparos és keres-
kedő kiállított tárgyainak jelességét érvényesíteni, azaz
nyilvánosságra hozni igyekeznek.

A reclame legjobb nemét már a tárgyaknak izlés-
sel s csinnal való, a figyelmet magára vonzó felállítása
eszközli, minek fontosságáról és számos részletéről fentebb
már szólottam. Azonban a re cl a m -csinálásnak legnagyobb
része a nyilvánosságnak szánt nyomtatványok feladata.

N y o m t a t v á n y o k .

Minden kiállítás számtalan ily nyomtatvány félének
kiadására ad alkalmat. Vannak catalogusok, jelentések,
melyek részint hivatalos, részint magán jelleggel bírnak
és vagy az egész kiállításra, vagy egyes csoportok és osz-
tályokra, vagy egyes tárgyakra vonatkozólag szerkesztet-
nek. Mindezek összeállítása alkalmával az illető kiállító
vagy képviselőjének feladata és ennek életrevalóságától
függ kiállítmányát érvényesíteni t. i. azt megismertetni,
előnyös oldalait kiemelni, a kellő adatokat adni, sőt azo-
kat önként ajánlani, egyszóval mindent elkövetni, hogy
kiállítmánya a k i é r d e m l e t t méltánylásban részesüljön.

C a t a l o g u s .

Az említett kiállítási nyomtatványok közül csupán
a kiállítás helyszínén kiadott általános fő- vagy h i v a -
t a l o s c a t a l o g u s az, mely nagy terjedelme miatt
csak a mellőzhetlen adatokat tartalmazhatja, s hol e
szerint a kiállítónak legtöbb esetben csupán czége és a
kiállítási tárgynak megnevezésére kell szorítkoznia s talán
még az esetleg kapott kitüntetések és a czég képviselője
emlithető meg. Minden egyéb catalogus-nemnél a kiállító-
nak alkalom van adva, hogy a fent érintett adatokon

kivül a kellő tapintattal választott, sohasem valótlán vagy túlzott részletek felsorolásának segélyével czégéről és készítményeiről elmondja mindazt, mit a kiállított tárgy szemléléséből ki nem vehetni, milyenek pld. az üzlet keletkezési ideje, forgalma, a termelés nagysága, az árak, az üzleti épületek, eszközök leírása, az alkalmazott új módszerek sat. a czég helyéhez vezető közlekedési és posta utak, hogy ez által magát s a kiállított tárgy által képviselt üzletet vagy ipart előnyös színben tüntesse fel.

Magyarországi catalogus.

Fő figyelmet azonban minden kiállítónak arra kell fordítania, hogy illető hazájának összes kiállítóiról külön szerkesztett és rendesen bővebb adatokkal felszerelt részletesebb berendezésű specialis catalogusban az általa közlött helyes adatok alapján ugy saját valóságos érdemének fokához, mint általában az általa képviselt iparág állásához méltó helyet foglaljon. Egy ily catalogus a küszöbön álló bécsi kiállítás alkalmával Magyarországra nézve is az itteni kiállítási bizottság által fog szerkesztetni és kiadatni, s midőn erre hazai kiállítóinkat figyelmeztetem, egyuttal azon reményt táplálom, hogy saját és hazájuk érdekében buzgón közreműködni fognak a czélből, hogy az említett catalogus az ország gazdasági és iparviszonyaira nézve minél több és hitelesb adatokat tartalmazzon, és az eddigi, valamint a jelen közgazdasági állapotot hiven előtüntesse.

Az ily országos catalogusok terjedelme és természete is olyan, hogy abban legritkább esetben lehet helye ábráknak; ugyanazért azon kiállítók, kik az ilyeneket, mint a figyelem ébresztés alkalmas eszközeit igénybe venni akarják, igyekezzenek az ábrákat az egyes kiállítási csoportokból többnyire magán vállalkozás útján kiadott, u. n.

specialis katalogusokban, valamint különösen e célra készített árjegyzékekben alkalmazni.

Árjegyzékek.

Az árjegyzékek vagy ehhez hasonló nyomtatványok, melyeket rendszeren egyes kiállítók saját kiállított tárgyaikról vagy többen együtt egy-egy gyűjteményes kiállításról adnak ki, többfélék, ugyanis részint száraz árjegyzékek, részint magyarázó szöveggel ellátott röpiratok, részint egyszerű címlapok. A kiállítótól függ, hogy ezek közül mely módot mily terjedelemben alkalmazza, tekintettel arra, hogy mily előnyt vagy hasznot huzhat az ily hirdetésekéből. Általában megjegyzendő, hogy az ily nyomtatványok tisztességesen, lehetőleg némi díszszel legyenek kiállítva, hogy több nyelven, de mindenesetre franczia, német és angol nyelven is legyenek szerkesztve, és hogy lehető terjedésük céljából a közönségnek ingyen adassanak és osztassanak szét.

Hirdetés tárgyai.

Mi az ily magán hirdetésekre szolgáló nyomtatványok tartalmát illeti, nagy részben a nyomtatványok terjedelmétől függ, hogy mely adatok mily részletekben vehetők fel, valamint azon fontosságtól, melyet a hirdető egy vagy más adatnak nyilvánosságra hozatalára fektet. Az adatok a következők lehetnek :

a) a kiállító neve vagy czége s lakása, netalán alkalmazott ügynökei, képviselői és fiókjai;

b) a kiállított tárgy készítésének vagy termelésének s a czégnek székhelye, u. posta, vasutállomás, közlekedés oda ;

c) a kiállított tárgyak elésorolása, valamint az esetleg ki nem állított többi készítmény vagy termelvény megemlítése ;

d) eladási árak, s feltételek ;

e) a készítmények stb. kiemelendő jó tulajdonságainak indokolt elésorolása, a kapott kitiüntetések, rendjelek, jutalomdíjak, érmek, hírlap és jurybirálatok, bizonyítványok stb.;

f) közelebbi adatok a készítési mód, gyártás vagy termelésre vonatkozólag, a felhasznált nyers anyag, a termelés mennyisége, a gyár vagy telep fennállásának ideje, szabadalmak stb. ábrák, melyek a gyár vagy műhelyek, gyári jelenések egyes tárgyak képét mutatják;

g) a kiállított tárgyaknak elhelyezése a kiállítási helyiségben, esetleg egy kis térrajz segítségével megjelölendő.

H i r d e t é s e k.

A reklam részletezett nemeinek kiegészítését hirdetések képezik, melyeket a kiállító akár lapokba, akár a különféle kiállítási katalógusokhoz mellékelni szokott hirdetési rovatba igttattathat. A lapokban való hirdetés kiállítások alkalmazásával esekély szerepet játszik, miután a kiállítás helyén megjelenő lapok a kiállítást látogatóknak csak egy kis töredéke által olvastatnak. Annál nagyobb mértékben veszik igénybe a kiállítók a katalógusok hirdetési lapjait. Az esetben felvett hirdetésekért néha igen nagy díj fizetetik, főleg pedig nagy a katalógus boriték lapjain megjelenő hirdetésekért. A kiállító üzletének minőségétől és saját belátásától függ eldönteni itt is, hogy mennyire válhatik előnyére a hasonló költségekbe való bocsátkozás.

Miután a kiállított cikkek, s így a kiállító számára és a kiállítási bíráló bizottság (jury) kitiüntető ítélete, a kiállítási hivatalos jelentésekben foglalt kedvező bírálat, és végre a kapott kitiüntetések képezik a legmaradandóbb, és mert részre nem hajló helyről jönnek a legnagyobb becsesel bíró reelame-ot, a kiállítások ezen mozzanatait is ide sorozom, s azokról néhány szót kívánok szólani.

Kiállítási jelentések.

Általános hivatalos jelentés és országos hivatalos jelentés.

A kiállítási jelentések a katalogusokhoz hasonlóan osztályozhatók: hivatalos és magán személyek által szerkesztettek. Minden világkiállítás alkalmával a kiállítást rendező állam egy általános, a kiállítás minden ágára kiterjedő hivatalos és részletes jelentést készített külön e célra kinevezett jelentéstevők által, hasonló általános jelentést készített az egész kiállításról minden némi jelentőséggel bíró s alattvalóinak érdekeit szíven hordó állam is, mely jelentés azonban különös figyelemmel az illető állam kiállítása és az állam különleges érdekeire szerkesztetik, e célra felállított külön reporterek által.

Magyarország számára készítendő jelentés.

Igy a bécsi világkiállítás alkalmára a magyar állam részéről is fognak külön, az ország viszonyai-
val ismeretes, szakavatott egyének kineveztetni, kiknek feladata lesz a világkiállításon a magyar munka termékeit a többi államokéval összehasonlítani, ennek eredménye alapján közzétéendő jelentésben a hazai eljárások hiányait, a kereskedés és közlekedés hézagait kijelölni, s az orvoslási módok kiderítése által kivitelképességünk emelésére s ez által a munkásság s az ipar fokozására hatni.

Nemzetünkre nézve becsületbeli kérdés, hogy ha egyrészt ezen utóbbi jelentésben minden szépítés elkészíttessék, és saját előnyünk érdekében közgazdaságunk minden hiánya kimutattassék, ugy másrészt, a világkiállítás színhelyén Bécsben szerkesztendő általános valamint

esetleg a többi államok részére készített jelentésekben hazánk minél tiszteletre méltóbb állást foglaljon el úgy a szállitmányok száma, mint minőségére nézve is.

Magán természetű jelentések.

Az itt említett u. n. hivatalos jelentéseken kívül vannak magán egyének által részint üzleti szempontokból, részint tudományos czélből készült jelentések, melyek vagy az egész kiállítást, vagy annak egyes ágait, különleges oldalról, pl. a mezőgazdaság, vagy gépipar, vagy a szövet-ipar, stb szempontjából többé-kevésbé alaposan vagy felületesen tárgyalják.

A kiállító a jelentést tevőknek a legnagyobb előzékenységgel fogja a szükséges adatokat és felvilágosításokat adni, hogy ezek segítségével kiállítása a jelentésben érdem szerinti méltánylásban részesíthetessék és a közönségnek a szükséges tájékozás megkönnyíthessék.

A jutalmazások.

Tekintve a világkiállításon versenyző tárgyak sokféleségét és nagy számát, természetes, hogy a bíráló bizottság az egyes csoportok szerint szakértőkből alakíttatik, de természetes az is, hogy azon mérték, melylyel ezen csoport szerinti bíráló-bizottságok a felesség fokát mérlegelik s eldöntik, nem lehet egyforma, de némely esetben nem is lehet alapos, miután mint tudjuk, sok tárgynak, pl. gépeknek jelességét csak használat vagy kísérlet után lehet megítélni, arra pedig legritkább esetben van a kiállításon alkalom, hogy a soknemű és minden nemből nagy számú gépek mind a kellő alaposítással kísérlet alá vétessenek.

Ezen és hasonló, a jutalmazási rendszerrel járó hátrányok daczára is, a jutalmazás vagy kitüntetések nem mellőzhetők, miután az ismeretes számos, sőt a legtöbb nevezetes szerepet játszó iparos vagy cég csupán a re-

ménylett kitiüntetésért költekeznek a kiállításon való megjelenés czéljából, s a jutalmazás, mint főinger elmaradásával, a kiállítások látogatottsága annyira leszállana, hogy ez alatt sok tanulási érdeke is szenvedne; de nem mellőzendő a jutalmazás már azért sem, mert azonnal alapjául szolgáló bíráló bizottsági eljárás a termelés minden viszonyainak megfontolása és vizsgálatára kiterjed, s így az illető ipart közgazdasági és társadalmi oldaláról is megvilágítván, a közönségnek teljes átnézetet és tájékoztatást nyújt, mely nehezen volna nélkülözhető és semmi által sem pótolható. Az e szerint eddig megtartott s Bécsben is alkalmazásba jövő jutalmazási rendszer hátrányain már több kiállításon iparkodtak segíteni aránylag leggyakorlatiabbnak bizonyult egy felebbezési (reklamáló) iroda felállítása, hol a kiállító, ki magát igazságtalanul mellőzve, vagy érdeme alól bíráltnak hiszi, e tekintetben való igényeit előadhatja, s ha igazságon alapulnak, érvényesítheti.

Haladás jutalmazása.

Ez alkalommal különösen figyelmeztetjük a kiállítókat a bécsi kiállítási programnak a jutalmazásra nézve felállított egy fontos elvére, és ez az, hogy az alkalommal első sorban azon haladás, melyet a munka legutolsó 1867-ki kiállítás óta tett. Ezen elvhez képest azok, kik az említett kiállítás alkalmával bárminemű kitiüntetésekben részesültek, ha a jövő kiállításon czikkeik minőségben előhaladást mutatnak, a külön e czélra rendszeresített haladási éremmel fognak kitiüntetettetni.

Nem kell itt bővebben kifejtenem, hogy mily szép alkalom mutatkozik a magyar ipar tevékenységének megmutatni azt, mily haladást tett 1867 óta, tehát épen azon időpont óta, mikor az még alkotmányának helyreállításával a szabad mozgás és fejlődés korlátai végkép ledőltek — rajtunk áll tömeges megjelenés és a cikkek tapintatos

választékával bebizonyítani azt, hogy ezen 1867 óta lefolyt rövid idő is elegendő volt arra, mikép mai haladásunkkal bebizonyítsuk azt, hogy a szabadságra érdemesek vagyunk.

Alkotmányos kormányunk ezen értelemben járt el, s maga részéről is buzdítólag lépett fel, midőn a magyar korona országainak a világkiállításban való részvétét ébresztendő és szervezendő, a múlt évben egy országos bizottságot nevezett ki, s azt nagy mérvekre fektetett működésében folyton támogatta.

A kiállítás így országos ügy lett, melynek vezetése az említett bizottmány, s annak kebelében alakult végrehajtóbizottság és a vele összeköttetésben álló számos vidéki kiállítási bizottság kezeibe van letéve. A végrehajtóbizottság már is a legnagyobb tevékenységet fejt ki, hogy a kiállítókat utmutatással, tanácsal ellássa, őket tájékozza, s a részvételre buzdítást adjon. E ezéلبől számos nyomtatványban teszi közzé és terjeszti munkálatait, valamint a bécsi kiállítási közegek közleményeit, ugyanezéből külön magyar és német nyelven megjelenő világkiállítási közlőnyt is ad ki, mely minden a kiállító számára tudni valót magában foglal. Az országos bizottmánynak eddig megjelent és a központi irodában Pesten díj nélkül kapható kiadványai az említett s előfizetés útján kiadott Világkiállítási Közlöny 2. számában nagyobbrészt fel vannak sorolva. Kiadatott:

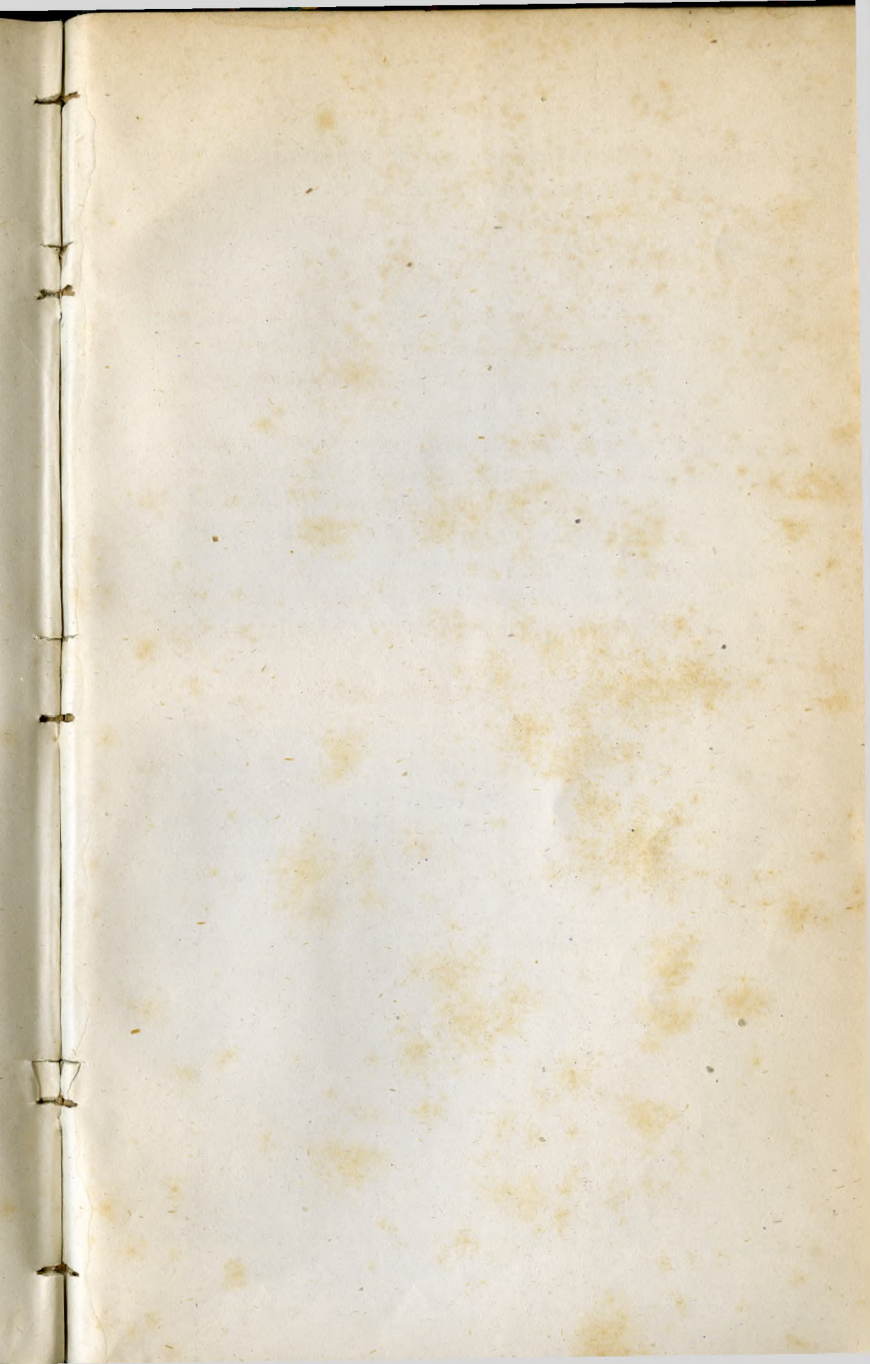
1. szám. A világkiállítás programja.
2. " " csoportozati felosztása.
3. " A világkiállítási orsz. magyar bizottmány 1872. évi február 10. kinevezett tagjainak névlajstroma.
4. " A világkiállítási orsz. magy. bizottmány szervezési szabályzata.
5. " A világkiállítási orsz. magy. bizottmány ügyviteli szabályai.

6. szám. Korizmics László végrehajtó bizottsági elnöknek a kiállítási közegek működésének alapjául elfogadott irányeszméi.
7. " A világkiállítási orsz. m. bizottmány szakosztályainak szervezési szabályzata és ügyrende.
8. " A világkiállítási orsz. m. bizottmány végrehajtó bizottságának ügyrende.
9. " A vidéki kiállítási bizottságok ügyrende.
10. " A bécsi kiállítási albizottság ügyrende.
11. " A végrehajtó bizottságnak a hazai közönséghez intézett első általános felhívása.
12. " A portomentesség tárgyában kelt miniszteri rendelet.
13. " A kiállításbani részvétel iránt megállapított általános rendszabályok.
14. " A horvát-szlavonországi bizottság szervezési szabályzata és ügyrende.
15. " Az orsz. bizottm. III. szakosztályának ügyrende.
16. " Általános feltételek a gyapjúkiállítást illetőleg.
17. " Részletes program a mezőgazdaság számára.
18. " " " az erdészet " "
19. " " " a szőlőművelés, borászat és gyümölcstenyésztés számára.
20. " Részletes program a kertészet számára.
21. " " " a régiebb időbeli művészeti és müipari tárgyak számára (Exposition des amateurs).
22. " A gépkiállítás szabályzata.
23. " Részletes program a jelenkor képzőművészete számára.
24. " Részletes program a nevelés-, tanítás- és művelődési ügy számára.
25. " Részletes program a polgári lakház berendezése és feldíszítése számára.

26. szám. Részletes program a parasztház berendezése és felszerelése számára.
27. „ Részletes program a nemzeti házi ipar számára,
28. „ „ „ az oktatásügyi statistika számára.
29. „ Részletes program a műipari muzeumok és hasonintézetek működése feltüntetése számára.
30. „ Részletes program a kisdud pavillonja számára,
31. „ „ „ I. adalékok az ipar és felfalálások történetéhez.
32. „ Részletes program a világkereskedelem feltüntetése számára.
33. „ Részletes program a hulladékok értékesítésének feltüntetése számára.
34. „ Részletes program a Cremonai zeneszerek kiállítása számára.
35. „ Részletes program: adalékok az áruk történetéhez.
36. „ Részletes program az egyházi művészet számára.
37. „ Részletes program a barmok, juhok, disznók, kecskék, szamarak és öszvérek 1873. május 31-től június 9-ig tartandó nemzetközi kiállítás számára.
38. „ Részletes program a lókiállítás és nemzetközi lóverseny számára.
39. „ Kalendárium a magyar kiállítók és kiállítási közegek számára.
40. „ Felhívás Magyarország művészeihez.
41. „ „ „ gépgyárosaihoz.
42. „ „ „ czukorgyárosaihoz.
43. „ Nemzetközi kiállítás. Részletes határozmányok.
44. „ Részletes program az áruk történetét illető adalékok számára.

45. szám. Felhívás Magyarország ásványforrás- és fürdő-
tulajdonosaihoz.
46. „ Felhívás egy kiállítási tartalék alap létesítése
tárgyában.
47. „ Felhívás a régibb kor művészi és ipari termé-
48. „ keinek gyűjteménye tárgyában, iskolaigazga-
49. „ tók, egyleti elnökök és egyes honfiakhoz.
50. „ A magyar királyi biztosság szervezete és ha-
tásköre.
51. „ Részletes programm Nemzetközi kiállítása
I. élő baromfinak, galambok, kutyák, tengeri
nyulak, macskák és halaknak, II. leölt barom-
finak, III. vadnak élő és leölt állapotban.
52. „ még meg nem jelent.
53. „ Részletes programm. Nemzetközi kiállítása a
a tejjgazdaság termékeinek, segédanyagainak
és üzletszereinek.
54. „ Pályázat a díjermek elkészítésére.

AIGNER LAJOS kiadványai.

Pest, váci utca 18. (Nemzeti szálloda.)

A magyar mezőgazdaság. Irta Dr. Ditz Henrik. Magyarra fordította Halász Gábor. Ára 4 frt, kötve . . . 4 frt 80.

Az e műben letett ismeretek a magyar mezőgazdára nézve még sokkal fontosabbak, mint magukra a délnémet-országi termelőkre nézve, kik számára e munka íratott s kik a nyugati, névszerint a német és svájci piacokon terményeink fő versenytársaiként szerepelnek; szükséges volt tehát, hogy az a magyar gazdák németül nem olvasó ezzeire nézve is hozzáférhetővé tétessék. A fordítás a nemzetgazdasági téren előnyösen ismert Halász Imre ur felügyelete mellett eszközöltetett, mi eléggé kezkeskedik arról, hogy az mind hűség, mind nyelvezet tekintetében méltó az eredetihez.

Jeles gazdászunk Girókúti F. ezeket írja róla: „E jeles művet minden hazáját szerető hazafi szerezzé meg; mert minden közigazdászati író, a kik rólunk eddig megemlékeztek, Ditz föltüml az alaposságban és jóakaróban. E műben igen sok igazság van letéve, melyet a magyar gazda hasznára fordíthat.”

A komló okszerű termelésének kézikönyve, különleges tekintettel az e részbeni gyakorlati eljárásnak részletezettebb megismertetése, s azon intézkedésekre, melyek a magyar korona országainak területén, a komló termelés erősebb mérvbeni meghonosítása érdekében, életbeléptetendők lennének. Az országos magyar gazdasági egyesület által, a m. k. földművelés-, ipar- és kereskedelem-ügyi ministerium részéről kitűzött állam-díjjal koszorúzott pályamunka. Irta Papi Balogh Péter. 41 ábrával. Ára fűzve . . . 4 frt.

A socialis kérdésről. Nemzetgazdászati tanulmányok. Irta Lugossy Béla. Tartalom: A munka A munkabér és tőke. A munkakérdés. Az ipar és társadalmi jelentősége. A munkásmozgalmak Angliában, Franciaországban és Németországban. A munkáskérdés megoldása. Ára . . . 1 frt.

A munkáskérdés oly annyira előtérbe toltult kérdése napjainknak, hogy arról tájékoztatást szerezní minden művelt embernek nemcsak érdekes, hanem fontos is. E czélra pedig ajánljuk Lugossy föntebbi művét.

AIGNER LAJOS kiadványai.

Pest, váci utca 18. (Nemzeti szálloda.)

Magyar köztársasági bank. Irta Mudrony Pál. Ára 1 frt.

Tartalom: Az adóalap rendeltetése. Az adóalap Magyarországön. A magyar adóalap önállósítása. Az a kotandó magyar valuta viszonya az osztr. valutához. A magyar és osztrák valuta-verseny. Alpari. Magyar köztársasági bank. A köztársasági bank szervezete. A köztársasági bank hivatala. A magyar állambankból eredő haszon.

Magyarország dohányügye. Jelentése a dohány-ügy tanulmányozása végett Nyugot-Európa dohány-termelő s gyártó országaiba kibocsátott küldöttség többségének. Közlik Beliczey István és Molnár György. Második, olesó kiadás. Ára 60 kr.

A jegybankügy Magyarországon. Az orsz. m. iparegyesület nemzetgazdasági szakosztályának tárgyalásai és emlékirata. Ára 40 kr.

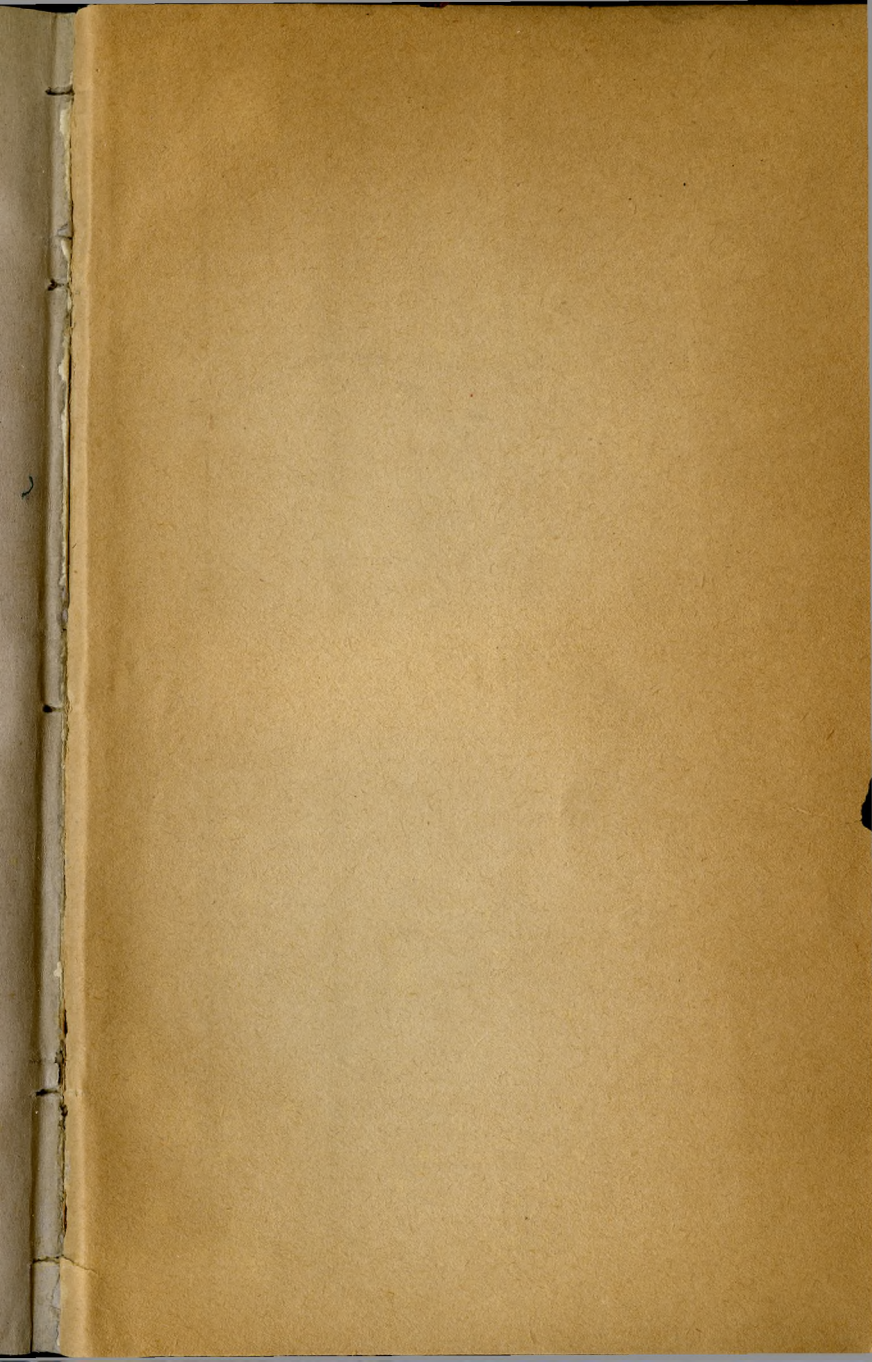
Dohány-egyedárúsági reform. Válasz a dohányügyi szakbizottmány kérdéseire, Bleuer Mórtól 25 kr.

Der Suezcanal und seine Beziehungen zu den Handelsverhältnissen Ungarns. Von J. Ciotta. Preis 50 kr.

„Der Verfasser zeichnet die Eindrücke auf, welche die Besichtigung des Canals auf ihn gemacht hatte und versäumt auch nicht die Nutzenanwendung dieses grossartigen Wasserbaues für die Herstellung der in Ungarn bevorstehenden Canalisirungs- und Flussregulirungsarbeiten und auf die Hebung der Communicationsmittel überhaupt, auch den Plan zur Gründung exterritorialer Handelskammern vorzulegen.“
(Wanderer.)

Észrevételek a külföldi és Magyarországon létesítendő iparos-oktatásról Irta Steinacker Ödön. Ára 30 kr.

A jó magyar gazdasszony. Közhasznú házikönyv műveltebb fiuk és leányok számára. A házi jólét és kényelem előmozdítása tekintetéből, több jeles kütfők után, a mi viszonyainkhoz alkalmazva kidolgozta Környei János. Második kiadás, számos képpel és ábrával. (1 frt 60) Leszállított ára 60 kr., vászonkötésben 1 frt 20.

2012

2002 ✓

